

Niittokone rikkoi jalat	15.7.19?
Yhtyvätkö raahe, saloinen ja pattijoki	30.01.1965
Moottoripyöräilijä paiskautui tiehen Piehinggissä	19.06.1965
4-maasta leiriläisiä Pieh. Lännennokalla	29.07.1965
H-auto toisen perään Piehinggissä	31.08.1965
Jalat poikki kolarissa Piehinggissä	04.09.1965
Poikajoen kuivatuksesta ja Koskelan	14.12.1965
Puu poikineen ui ennen Piehinki joessa	26.05.1966
Minkinruoka pellolle	16.07.1966
Raahen väkiluku henkikirjojen mukaan	06.08.1966
Kolme kaatui	25.10.1966
Pitkä elämäntyö maatalan emäntänä	15.11.1966
Hirvipeijaiset	15.11.1966
Maamiehen kevätkiireitä	1967
Traktori ruhjoi miestä saloisissa	23.02.1967
Oulun lääninhallituksen kanta:	13.04.1967
Metsien ojitusta suunniteltiin saloisissa	09.05.1967
Syysmyrsky koetteli veneiden ja kalanpyydysten kestävyyttä	14.10.1967
Risteyskolari piehinggissä	16.10.1967
Kalajoki autotehtaan paikaksi?	26.10.1967
Muistoja taitavasta kokista, Hurnaskasta	11.11.1967
Laaja metsäojitus Piehingin sydänmailla	27.07.1968
Saloistelaisen kauppias	03.08.1968
Hätäisesti laadittuun budjettiin kaatui Ville	01.11.1968
Pikkujoulu Piehinggissä	19.12.1968
Säiliöauto ojaan, päällä ajolta välttyttiin Piehinggissä	13.03.1969
Toukotöistä puolet tehty kylmyys kiusana	24.05.1969
Raahen jälleenrakent, 1810- palon jälk	10.06.1969
Mies m-pyörän työtäisemäksi saloisissa	12.07.1969
Raahen kauppatoiminnan elpyminen palon	08.08.1969
Viljasato laadullisesti hyvä määrä jäänee	19.08.1969
Viinakortti jäämässä historiaan	25.10.1969
Korkeatasoiset ajokoirakokeet Piehinggissä	11.11.1969
Läskiruukin puita ajettiin Piehinggissä rautat	13.11.1969
Sirkusautosta eläimiä tielle Antinkankaalla	01.04.1970
Tero ja Heppu parhaat ajokokeissa Raahessa	13.10.1970
Saloisten ja Raahen kuntaliitos toteutuu ensi vuoden aikana	26.06.1972
Piehingin kummitus	14.01.1976
Viisi loukkaantui kultalanperällä	12.02.1976
Mahtavat röysit takarannalla	22.04.1976
Jättisiika taskun takaa	14.10.1976
Raahen musiikkiviikot kulttuurista ja viihdettä piehingin iltamissa	17.02.1979
Työleirillä siistitään syksyn myrskyn jälkiä	12.06.1979
Kirjoittajia palkittiin piehinggissä ja haapajoella	24.11.1979

NIITTOKONE RIKKOI JALAT nuorukaiselta Piehinggissä RS 15.7.19??

Viime keskiviikkona oli maanviljelijän poika Mikko Lukkaroinen ollut niityllä niittokonetta ajamassa. Tällöin oli koneen terän eteen sattunut jotain estettä ja Mikko-poika nousi istuimeltaan sitä tarkastelemaan. Hän oli kuitenkin unohtanut sulkea niittokoneen terät ja sattumalta hevonen nykäisi koneen liikkeelle, jolloin nuorukaisen molemmat pohkeet jäivät terien väliin. Lukkaroinen tuotiin heti tapaturman satuttua Raahen sairaalaan, jossa hän edelleenkin on hoidettavana. Häneltä oli toisesta jalasta niittokoneen terä leikannut lihan pohkeesta lähes luuta myöten, useita jäniteitä katkaisten ja toisessakin jalassa oli pahoja lihaskatkeamia.

YHTYVÄTKÖ RAAHE, SALOINEN JA PATTIJOKI RAAHENSALOKSI Raabe Seutu 30.1.1965

Raahensalo, pinta-alaltaan Suomen suurin kaupunki, tällaisen tiedon saa ehkä joskus lukea maantieteen oppikirjoista. Ainakin tähän tähtääviä kaavailuja on tehty, ja jos nämä, osittain vielä epäviralliset, suunnitelmat toteutuvat, katoavat samalla Suomen kartalta nimet Raabe, Saloinen ja Pattijoki. Raahen kaupungin pinta-ala on vajaat 20 km² ja asukasluku noin 5.700. Saloisten vastaavat luvut ovat 230 km ja 3.500. Näillä luvuilla ei vielä kuitenkaan alueeltaan suurinta kaupunkia, Oulua, voiteta.

Mutta nyt onkin tullut keskustelun alaiseksi, että Pattijokikin tulisi mukaan tähän yhteenliittymään, joskaan virallista aloitetta asiasta ei ole vielä tehty, Pattijoki on pinta-alaltaan noin 270 km² ja asukasluvultaan 2.400, tulisi uuteen kaupunkiin ”läänä” yli 500 km². Oulussahan sitä on noin 300 km² ja asukasluku tulisi olemaan 13.000–14.000 henkeä.

Tälle uudelle kaupungille esitetyllä nimellä Raahensalo on vankat perusteet. Nämä seudut ovat aikoinaan kuuluneet Salolien emäseurakuntaan, mikä nimi esiintyy historiankirjoissa jo v. 1329 ja joka oli pohjoisin hallinnollinen tukikohta Suomen puolella. Raahe on taas ollut kaupunkina yli 300 vuotta, kaupunkihan perustettiin v. 1649, joten tämänkin nimen säilyttäminen on paikallaan. Näin kertoi torstain Uusi Suomi. Käännyimme kaupunginjohtaja Yrjö Reinilän puoleen kuulaksemme mitä hän tietää asiasta, jolloin kaupunginjohtaja Reinilä kertoi meille seuraavaa: Suomessa keskustellaan nykyään ahkerasti pienten kuntien yhdistämisestä. Tämä perustuu toisaalta kokemuksiin Ruotsista. Siellä on suoritettu laaja uudistus yhdistämällä kunnat suurkunniksi, ja kokemukset tästä ovat myönteiset. Ennen kaikkea on tällainen yhdistäminen helpottanut kuntien talouksia ja myös se on tehostanut järkevää suunnittelutoimintaa ja myös kunnallisteknillistä rakennustoimintaa.

Suomessa on parhaillaan työssä ns. pienkuntakomitea, joka pohtii samaa kysymystä ja julkisuudessa keskustellaan myös asiasta. Eräitten komitean työstä julkisuuteen päässeitten tietojen mukaan, niiden tarkkuutta en tiedä, on mainittu mm siitä, että täälläpäin olisi yhdeksi kaupungiksi muodostettava Raahe, Saloinen ja Pattijoki. Näitten kuntien kesken ei tässä laajuudessa ole asiaa virallisesti käsitelty eikä juuri viranomaisten kesken yksityisesti keskusteltu.

Raahen ja Saloisten kesken on kylläkin jo pari vuotta tiiviisti pohdittu kysymystä siitä, olisiko tarkoituksenmukaista yhdistää nämä kunnat. Siitä kunnallisvaltuustot tekivät aikanaan, molemmat yksimielisen päätöksen, että on syytä ja aihetta tutkia ja antaa ulkopuolisten asiantuntijoiden tutkia kysymystä siitä, mikä taloudellinen merkitys olisi näitten kuntien yhdistämisellä. Tämä asia on saanut alkunsa siitä, että näillä kunnilla on paljon keskinäisiä sopimussuhteita

Rautaruukki Oy:n johdosta ja ne ovat siis jo joutuneet viimeksi kuluneina vuosina olemaan tavallista läheisemmässä yhteistyössä keskenään. Toiseksi näitten kuntien välinen raja on hyvin monimutkainen ja kunnallistekniikan kannalta keinoitekoinen. Tässä onkin jo tarpeeksi aihetta siihen että tällainen tutkimus on yhdessä pantu alulle. Siinä ovat asiantuntijoina työssä varatuomari Eino Österman Kaupunkiliitosta ja varatuomari Koivukoski Maalaiskuntien Liitosta ja heidän lausuntonsa on odotettavissa lähiviikkojen aikana. Kun se lausunto on saapunut molemmat kunnat ryhtyvät tietenkin asiaa lähemmin tutkimaan, joten perästä kuuluu, sanoo torventekijä.

Mitä tulee sitten Pattijokeen, niin keskustelu Pattijoesta on tässä yhteydessä liikkunut kokonaan niin kuin sanottu, yksityisellä tasolla, mutta tuntuu olevan vilkkaan harrastuksen kohteena. Joka tapauksessa tällaiset kysymykset on pyrittävä rauhallisessa mielessä ja asialliselta pohjalta sekä tarpeeksi pitkällä tähtäimellä harkitsemaan ja ratkaisu tekemään.

Missään tapauksessa ei saa ratkaisuja tehdä pelkästään tunnepohjalta, vaan siinä täytyy olla vankkana pohjana asiaseikat. Mitä Raahen kaupunkiin tulee, niin siinä on kaupungin taholta tarkoitus näissä asioissa pitää neuvotteluja ennen kuin lopullisiin kannanottoihin kaupungin elimissä mennään.

MOOTTORIPYÖRÄILIJÄ PAISKAUTUI TIEHEN PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 19.6.1965

Tiessä olleet kuopat aiheuttivat moottoripyörän kaatumisen ja ajajan loukkaantumisen Saloisissa keskiviikkona. Piehinkiläinen Jorma Peltoniemi oli klo 18 aikaan liikkeellä moottoripyörällään. Järvelän järven lähellä hän menetti ajokkinsa hallinnan ja paiskaui tiehen raahautuen pyörän mukana 15 metriä. Hänet kuljetettiin Raahen aluesairaalaan, jossa annettiin ensiapu. Pyöräilijä sai kasvoihinsa ruhjeita ja hänen solisluunsa oli katkennut. Hän jäi jatkohoitoon.

NELJÄSTÄ MAASTA LEIRILÄISIÄ PIEHINGIN LÄNNENNOKALLA Raahen Seutu 29.7.1965

Piehingin Lännennokalla on viime maanantaista alkaen toiminut Vihannin Pohjola Norden ry:n ystäväkuntien partioleiri tytöille ja pojille. Poikien leiriä johtaa lippukunnan johtaja Reino Koskinen ja tyttöjen leiriä rouva Helvi Eeronheimo. Leiriläisiä on Tanskasta, Norjasta, Ruotsista ja Suomesta yhteensä 100, joista tyttöjä 45 ja poikia 55.

Leirillä on avustajana pastori Aarno Pykäläinen, jonka puoleen käännytään silloin kun tulee kielivaikauksia, mutta kuten pastori Pykäläinen kertoi, pojat ymmärtävät ihmeen hyvin toisiaan erikielistä huolimatta. Johtajan apuna on lisäksi kustakin maasta yksi tai useampia vartiojohtajia ja apulaisjohtajana Pohjolan partiopiirin leiriohjaaja Matti Valtavaara.

Partiolaisten päivä alkaa leirillä herätyksellä klo 7.30, jatkuen lipunnostolla ja aamuhartaudella. Tavanomaisten leirin päiväohjelmien lisäksi on tällä partioleirillä viikon jokainen päivä omistettu jollekin asialle erikoisesti. Maanantai ja tiistai olivat leirin rakennus- ja tustumispäiviä, eilen oli Punaisen Ristin Oulun piirin myötävaikutuksella järjestetty ensiapupäivä, johon kuului mm. katastrofiharjoitus. Leirin läheisyyteen oli lavastettu piiriterveysisar Rauha Kantolan johdolla linja-auto-onnettomuus. Sekä tyttö- että poikapartiolaisia löjui loukkaantuneina auton ympärillä. Oli katkenneita kylkiluita, pääkallonmurtumia, vioittuneita jalkoja ja käsiä, shokkitiloja ja kaikkea mitä tällaisessa tapauksessa voi tulla esille. Ryhmiin jaetut pojat lastoittivat, sitoivat ja hoivailivat onnettomuuden uhreja melkoisella asiantuntemuksella, vaikkakin välillä tahtoi unohtua harjoituksen vakava tarkoitus. Ensiavun jälkeen terveysisar Kantola arvosteli tehdyt hoitotoimenpiteet. Poikien taidonnäytteen jälkeen oli tyttöjen vuoro antaa ensiapu vastaavassa tapauksessa. Tänäpäin on partiolaisilla partio- ja eräpäivä sekä yhteinen iltanuotio. Perjantai on omistettu retkeilylle.

Lauantai vietetään otsikon ”avartuvan maailman päivä” merkeissä, illalla pidettävään leirinuotiotilaisuuteen on yleisökin tervetullutta.

Sunnuntaina on leirikirkko kello 11 Lännennokalla ja samoin Saloisten kirkossa, mitkä tilaisuudet ovat tarkoitettut myös yleisölle. Muuten vietetään sunnuntaipäivää virkistytymisen ja yhteisten leirimuistojen parissa. Maanantaina sitten puretaan leirialue ja partiolaiset palaavat kukin kotiseudulleen monia hauskoja muistoja rikkaampana.

Keskiviikko oli leirillä ensiapupäivä. Katastrofiharjoitus on suoritettu ja neljää kansallisuutta edustavat pojat ovat istahtaneet tilannepaikan ääreen kuulemaan terveys isar Rauha Kantolan kritiikkiä.

HENKILÖAUTO TOISEN PERÄÄN PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 31.8.1965

Henkilöauto ajoi toisen perään Saloisten Piehingiässä lauantaina klo 15.30 aikoihin. Edellä ajanut pudasjärvinen henkilöauto hiljensi vauhtia, jolloin takana tullut kalajokinen auto törmäsi tämän perään. Molemmat autot kärsivät peltivaurioita. Lisäksi kalajokiselta särkyi tuulilasi.

JALAT POIKKI KOLARISSA PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 4.9.1965

Molemmat jalat murtuivat poikki piehinkiläiseltä Reijo Alilalta hänen ajaessaan Moskvits-merkkisellä autollaan tieltä. Onnettomuus tapahtui Piehingin Ylipään maantiellä torstaina. Jostakin syystä Alilan auto suistui tieltä edellä kerrotuin seurauksin. Myös auto vaurioitui pahoin. Onnettomuuden uhri kuljetettiin Oulun lääninsairaalaan hoidettavaksi.

POIKAJOEN KUIVATUKSESTA JA KOSKELAN metsäautotiestä Raahen Seutu 14.12.1965

Alustava kokous Poikajoen vaikutusalueen kuivattamiseksi sekä metsäautotien rakentamiseksi Piehingistä Koskelan kautta aina Haarain sydänmaalle pidettiin eilen Piehingin työväentalossa. Kokouksen avasi metsänhoidonneuvoja Martti Pakkasalo, toivottaen samalla tervetulleiksi kokouksen osanottajat, joita kirpeästä pakkasesta huolimatta oli paikalla parisenkymmentä.

Keskusmetsäseura Tapion Oulun metsänparannuspiiriä edustivat kokouksessa metsänhoitaja Veikko Tuovinen ja metsäteknikko Markus Viirret, sekä Pohjois-Pohjanmaan metsänhoitolautakuntaa metsänhoitaja Kalervo Kiviharju ja metsäteknikko Markus Leinonen.

Avauspuheessaan Pakkasalo totesi kyseisellä 2000 hehtaarin alueella olevan kangasmaita korkeintaan 500 hehtaaria, ja niidenkin sijaintipaikka on usein vain veroviranomaisten tiedossa, muu osa on varsinkin tulvavesien vaivaamaa. Poikajokea on kymmenisen vuotta sitten osittain syvennetty runkoviemäriksi, mutta silloisen lapiotyön kalleuden vuoksi ei ojitusta saatu koskaan läpi.

Avauksen jälkeen kokouksen järjestäytyessä valittiin puheenjohtajaksi Martti Pakkasalo ja sihteeriksi Veikko Hätinen. Pitämässään alustuksessa metsänhoitaja Tuovinen selosti uuden tulossa olevan lain suomaa mahdollisuuksia suorittaa metsien lannoitus ojituksen kanssa samoilla ehdoilla.

Nykyisin lain mukaan voidaan sekä ojitukseen että tiesuunnitelmaan saada valtion avustusta viitisenkymmentä prosenttia työkustannuksista. Avustukset suoritetaan tilakohtaisina ja kustannusten toiseen puoleen on mahdollisuus saada valtion lainaa, jonka kuoletus alkaa ojitussuunnitelman osalta kymmenen ja tiesuunnitelman kohdalta neljän vuoden kuluttua työn päättymisen jälkeen.

Suunniteltava metsäautotie ei tulisi olemaan mikään "autostrada" vaan se olisi tarkoitettu pääasiassa hitaalle ja raskaalle liikenteelle, etupäässä puutavaran kuljetukseen tietöimiltä syvänmailta. Tällaisten teiden kustannukset ovat halvimmassa tapauksessa rajoittuneet 5500 markkaan kilometriltä, kalleimpien kilometrihintojen noustessa 10 000 markkaan. Valmistuttuaan tiet ovat yksityisteitä, joiden osakkailla on oikeus kieltää tien käyttö. Kustannusten pienuuden huomioon ottaen tulee osakkaiden luovutettavaksi maa tienpohjaa ja tarvittavia varastorakennuksia varten ilmaiseksi. Täytemaata on samoin osakkaiden luovutettava ilman korvausta, mutta sen sijaan sorasta suoritetaan korvaus. Alustuksen jälkeen keskusteltiin molemmista suunnitelmista ja todettiin ne yksimielisesti tarpeelliseksi, jopa välttämättömäksi. Sekä Poikajoen kuivatus, että n.s. Koskelan metsäautotien hankkeen päätoimitusmieheksi valittiin Jalmari Tähjänjoki.

Kartasta tutkittiin Koskelan metsäautotien parasta ja taloudellisinta paikkaa Piehingin työväentalolla eilen pidetyssä kokouksessa.

PUU POIKINEEN UI ENNEN PIEHINKIJOESSA Raahen Seutu 26.5.1966

Pitäisikö tässä nyt vanhalta näyttää, vaikka ei ole sataakaan täyttänyt, sanoi Fredrik Partanen. Hänellä onkin ikää vasta 82 vuotta ja se nyt ei ole ikä eikä mikään noin reippaalla miehellä. Saloisten Piehingin Ylipäästä hänet tapaa ja se onkin vasta mies, joka hänelle puheissa pärjää. Niin sanavalmis Fredrik Partanen on. Partanen saapui aikoinaan Kiuruvedeltä metsä- ja uittotyönjohtajaksi tšekäläisille puutavaraliikelle Santaholmalle ja Elomaalle. Pyhäjoelta Siikajoelle asti uito, sekaan panot ja lastaukset olivat hänen työalaansa. Metsät hän tunsikin aina pohjoisen perästä myöten. Piehinkijoen oli joka kevät suuria uittoja. Sydänmaan puut tulivat rantaa kohti niin että hulisi, joskus uito olivat vappuun mennessä selvänä. Viimeksi vuonna 1947 on ollut suuri uitto ja muutamia pienempiä senkin jälkeen. Siitä on kuutisenkymmentä vuotta aikaa, kun kerran Pattijoen miesten kanssa samosimme Kopsan metsissä. Tiheässä metsässä meitä vastaan hoiperteli hirvenvasa, aivan äskettäin syntynyt, koska ei ollut vielä aivan kuivakaan. Koetimme saada vasan lähimpään taloon, mutta kun matkaa oli Kangasnie-meekin useita kilometrejä, niin jätimme sen metsään. Talon pojat lähtivät vasaa etsimään, mutta emo oli sen luultavasti löytänyt ja piilottanut metsän kätköihin.

YLIPÄÄN KOULUN KOVA KOHTALO

Ajan virta vei kehitystä eteenpäin ja monet ennen niin selvältä tuntuvat seikat heittävät kuperkeikkaa. Esimerkiksi syrjäkyläisten koulujen tyhjilleen jääminen huolestuttaa kylien asukkaita. Saloisten Piehingin Ylipään koulukin on saanut lakkauttamistuomion. Työn ja Fredrik Partanen on yksi niistä, jotka olivat koulua hommaamassa 42 vuotta sitten. Jos mikään oli kovan takana niin meidän koulun ke, muistelee Partanen. Jokainen kylän tilallinen olisi ollut halukas määrän talonsa kouluksi, mutta kun vanhalle rakennukselle ei saanut on apua, niin uuden rakentamiseen oli päädyttävä. Tontin hinnat korkeita, mutta neuvottelujen jälkeen se ostettiin Hautalasta. Koulu kunnettiin hirsistä ja myöhemmin vuorattiin laudoilla. Nytki vielä sikymmenien jälkeen rakennus on hyvin säilynyt ja kyläkuvaa halva. Koululla oli myös navetta ja opettajat pitivät karjaa. Ensimmäi-opettaja Selma Viljanen hoiti lehmä ja Helmi Karjalaisella oli täälharvinaisempia eläimiä, vuohia. Nyt on koulujen navetat muuttu-autotalleiksi ja lehmät peltilehmiksi eli autoiksi. Eihän sitä tiedä, ka meidän koulusta joskus tulee pappila, sanoi Partanen leikillään. han Saloisissa ennenkin kaksi pappilaa, toinen täällä Arkkukarissa

ten
johta-
sa n.
han-
myy-
valti-
olivat
ra-
vuo-
litse-
nen
läpäin
neet
vaik-
Oli-
saak-

ka. Kun Saloinen kasvaa ja asukkaat lisääntyvät tällaista vauhtia, vielä meillä on kaksi pappiakin, sanoi Partanen. Koulun vastaista käytöstä on ollut keskustelua kunnan elimissä, mutta vielä ei ole asiaan löytynyt ratkaisua.

Työnjohtaja Fredrik Partasella oli montakin ajoporoa hänen kulkiessaan Pohjois-Suomessa. Pulkkaa hän ei sanonut käyttäneensä, vaan suksia. Kuvassa ajoporo Kuningas ja metsämiehiä.

MINKINRUOKA PELLOLLE RS 16.07.1966

Karikasniemestä Petolahteen Vaasan lähelle turskanjätelastissa mennossa ollut perävaunullinen kuorma-auto ajoi ojaan eilen aamulla varhain Saloisten Kuntalassa Ahosen talon kohdalla. Auton kopissa oli kaksi miestä, jotka vuorotellen kertoivat ajaneensa autoa. Auto kellahti kyljelleen ja lasti levisi maahan. Miehet säilyivät vammoitta, mutta autolle tuli jonkin verran vaurioita.

RAAHEN VÄKILUKU HENKIKIRJOJEN MUKAAN 6.645 Raahe Seutu 6.8.1966

Raahen henkikirjoitettu väestö on viimevuotisesta lisääntynyt 270 hengellä, kun taas koko Saloisten kihlakunnan väestö on vähentynyt melkein samalla määrällä, eli 262 hengellä kokonaisväkiluvun ollessa 71.911. Raahen lisäksi on kihlakunnassa vain kolme muuta pitäjää, joissa väestö on kasvanut, nimittäin Saloinen 101:llä, Pattijoki 85:llä ja Ylivieska 16. Väestön väheneminen on ollut suurin tilaston mukaan Sievissä, missä kuollut tai paikkakunnalta poismuuttanut on yhteensä 155 henkilöä.

Saloisten kihlakunnan väkirikkain on edelleen Ylivieskan kauppa, 10.395 henkeä, Raahe on väestön runsaasta lisääntymisestä huolimatta vasta neljännellä tilalla 6645 hengellään Oulaisten ja Kalajoen jälkeen. Yli 5000 asukkaan pitäjää on kihlakunnassamme lisäksi kolme muuta, nimittäin Paavola, Vihanti ja Sievi. Pitäjien väkiluvut selviävät seuraavasta, samoin väestön lisääntyminen tai vähentyminen:

Siikajoki 1.591. -33. Revonlahti 1.205 -42. Paavola 5.144 -101. Rantsila 3.412 -71. Saloinen 3.901 -106. Pattijoki 2.831 +85. Vihanti 5.002 -52. Pyhäjoki 4.055 -74. Merijärvi 2.042 -44. Oulainen 7.930 -55. Kalajoki 7.208 -74. Alavieska 3.625 -35. Rautio 1.593 -3. Sievi 5.329 -155. Ylivieska 10.395 +16. Raahe 6.645 +270. Yhteensä 71.911 -262.

KOLME KAAUTUI Raahen Seutu 25.10.1966

Piehingin Erämiehillä oli sunnuntaina hyvä päivä. Jos pyyntikauden alku olikin tulokseton, niin nyt tuli saalista senkin edestä. Kaksi komeaa naarashirveä ja yksi vasa juoksivat viimeiset juoksunsa sateisena sunnuntaiaamuna Hurnasten takalistolla

Kankaanroopin ja Säilyän maastossa. Kuolettavat luodit lähtivät Joel Hargun, Antero Siuvatin ja Paavo Laitisen aseista. Piehingin Erämiesten 30 metsästäjää käsittävällä joukolla on vielä kaksi lupaa käyttämättä.

Kuvassa joukko tyytyväisiä metsämiehiä kaadetun hirven ympärillä. Kuvaa otettaessa osa miehistä oli vielä metsässä toista hirveä hakemassa. Pyhäjoen hirvimiehet kaatoivat sunnuntaina Viirretojan maastossa noin 80 kilon painoisen vasan. Hirven ampuja oli Oiva Rautio. Seurueella on vielä neljä kaatolupaa käyttämättä.

PITKÄ ELÄMÄNTYÖ MAATILAN EMÄNTÄNÄ ANNA PATJAS 80-VUOTIAS Raahen Seutu 15.11.1966

"Monenlaista on elämän päivinä joutunut näkemään, onneksi ei sentään koskaan nälkää", sanoo emäntä Anna Patjas joka viettää vanhusten päiväänsä Saloisten Piehingin Ylipäässä sijaitsevalla maatilallaan poikansa perheen hyvässä hoidossa. Emäntä Patjas on karjalaisia, jonka evakkotie on kuljettanut vihdoinkin viimein tänne pohjoiseen kauas rajan taakse jääneeltä kotiseudultaan. Hän on syntynyt maanviljelijän tyttärenä Karjalan Kannaksen keskipaikkeilla sijaitsevassa Kirvun pitäjässä ja tästä syntymäpäivästä tulee kulu-neeksi ensi maanantaina tasan 80 vuotta. Avioliiton kautta siirtyi Anna Patjas, omaa sukua Montonen, Räisälän pitäjään emännäksi taloon, missä oli viljeltyä pinta-alaa yli 20 hehtaaria. Tällä kotitilallaan hän sai kasvattaa viisi lastaan nuorinta lukuun ottamatta, aikuiseksi, ennen kuin talvisota syttyi ja perhe joutui siirtymään sotaa pakoon aina Kauhajoelle saakka, josta ostivat maatilaa. Lyhyen talvisodan päätyttyä muutti perhe ja myös tilanmyynnin jälkeen emäntä takaisin kotiseudulle Räisälään. Tästä matkasta tuli kuitenkin lyhytaikainen, sillä runsaan vuoden kuluttua oltiin taas evakkomatalla pois jatkosodan jaloista. Patjaksen perheelle osoitettiin paikka Eurajoelta, mutta sinne he eivät halunneet mennä, vaan ostivat nykyisen maatilansa Piehingin Ylipäästä.

Kotiseudullaan ei emäntä Patjas ole sodan jälkeen käynyt, eikä sinne haluta mennäkään. Tuskaa se vain tuottaisi, eikä mitään sinne jäänyttä saisi ottaa mukaansa kumminkaan, jos enää mitään löytäisikään. Ja mikäpä siinä, hyvähän sitä on olla kotona Piehingissäkin.

Työnteko vain on kielletty ja se tahtoo tehdä ajan pitkäksi. Niinpä ei Patjaksen vanhaemäntä tahdo-kaan maltaa, vaan oli noukkinut perunoita tässä muuannakin päivänä oikein työnteke mielessä. Seuraava yö olikin sitten melkein uneton ja siihen se liika työntö sitten loppuikin. Maanviljelystilan emäntä on Anna Patjas koko ikänsä ollut, ja hoitanutkin tämän annetun leiviskänsä niin hyvin, että sai ker-ran siellä kotona Karjalassa oikein Mannerheimin mitalinkin maatilansa hoidosta. Siihen aikaan oli ta-lassa vain naisia, emäntä kahden tyttärensä kanssa ja kelpotavalla tulikin tila siitä huolimatta hoide-

tuksi. Maanantaina merkkipäiväänsä viettävälle pirteälle emännälle voimmekin vain toivottaa vielä paljon rauhallisia ja onnellisia vanhuudenpäiviä.

Työtä on emäntä Anna Patjas tehnyt ikänsä, nytkin vielä jatkuu sukankudin ripeästi, musta lanka vain on turhan pimeää.

HIRVIPEIJAiset Raahen Seutu 15.11.1966

Kerrassaan hienosti onnistui Piehingin Hirvimiesten neljän hirven ja yhden vasan kaadon kunniaksi sunnuntaina järjestämä hirvipeijaistilaisuus. Emäntä Aira Muotion keittämä hirvikeitto oli todella maukasta, eikä ruokavieraista ollut puutetta. Pitkin päivää kävi enemmän tai vähemmän nälkäisiä pitäjäläisiä urheilutalolla ravitsemassa itseään, ja ämpäri toisensa jälkeen kannettiin höyryävää hirvisoppaa keittopaikalta tarjoilupöydälle, jonka ääressä rouva Liisa Ojakangas (kuvassa oikealla) toimi ylimmäisenä keitonjakajana. Maittavaan soppaan oli käytetty 40 kiloa hirvenlihaa ja 6 kiloa sianlihaa sekä tietysti perunoita ym. tykötärpeitä.

MAAMIEHEN KEVÄTKIIREITÄ 1967

Raahen kunnalliskodissa istutettiin perunaa eilen. Maa oli kuohkeaa ja laiva- ja amerikanperuna sopivasti itäneitä. Kuvassa traktorin pukilla työnjohtaja Ernesti Näsänen, vas. Eino Heikkilä ja Kai Luoto, haravamies Kari Roth. Heinänkokoamisen aika ei sentään vielä ole, vaikka kuva näyttää sitä kertovan. Raahen kunnalliskodin pellolla Mauno Kyröläinen kokosi viimevuotisia kauranolkia pois pellolta, joka kynnettiin ja kylvettiin jälleen kauralle. Kunnalliskodissa on kylvetty jo seitsemän hehtaaria kauraa. Ensimmäiset ovat jo itäneet ja vähän jo piikkiä näyttää pinnalle, kertoi Kyröläinen.

Maanmuokkauskiireet jatkuvat. Kaura on jo saatu peltoon ja nyt ovat vuorossa ohra-, peruna –ym. maiden muokkaukset kylvökuntoon. Traktorit pörräävät ja multa pölisee. Vielä kuitenkin joskus tapaa oikein vanhan ajan hevospelit pellolla. Teuvo Sippala oli mennyt äestämään perunapeltoa juoksija orillaan. Tuli samalla kaksi asiaa ajatuksi: pelto kuntoon ja rotuhevonen jaloitetuksi.

Nyt on se aika keväästä, jolloin lanta lentää ja tuoksuu pelloilla. Talven alta paljastunut maa kaipaa voimaa ja sille annetaan sekä karjanlantaa että väkilannoitteita. Saloisten Haapajoella maanviljelijä Pekka Haapajoen pellolla oli eilen parhailaan menossa tunkiolannan levitys. Traktoria ajamassa Kauno Hiltunen.

TRAKTORI RUHJOI MIESTÄ SALOISSA Raahen Seutu 23.2.1967

Vakavan työtapaturman uhriksi joutui maanviljelijä Anton Impola lauantaiaamuna Saloisten Hurnasissa. Hän jäi kaatu- van traktorin alle ja loukkaantui hengenvaarallisesti. Lauantaiaamuna klo 6.50 havaitsi ohikulkeva naapurin mies, että Impolan pellolla oli traktori kumossa sarkaojaa vasten ja sen vetopyörät pyörivässä liikkeessä. Hän epäili jotain outoa ja meni katsomaan. Tultuaan pellolle häntä kohtasi surullinen näky, sillä traktorin ajaja, maanviljelijä Impola oli jäänyt kumollaan olevan traktorin pohjan puristuksiin sarkaojan pientareta vasten. Ajokin vetopyörä oli nostanut maasta multaa ja hetettä, joka syyti loukkaantuneen kasvoille. Apuun rientänyt auttoi sen minkä kykeni ja kiiruhti hakemaan traktoria ja miehiä lisäävaksi. Pian loukkaantunut saatettiin Raahen Aluesairaalaan hoidettavaksi. Impolalta on murtunut lapa, vasen nilkka ja useita kylkiluita, kasvohinsa ja ympäri ruumistaan hän sai myös ruhjevammoja. Hänellä ei ole välitöntä hengenvaaraa.

Oulun lääninhallituksen kanta: RAAHEN, SALOISTEN JA PATTIJOEN YHTEENLIITTÄMINEN suoritettava mieluummin vuoden 1968 alusta lukien Raahen Seutu 13.4.1967

Oulun lääninhallituksessa on valmistunut Raahen kaupungin sekä Saloisten ja Pattijoen kuntien yhteen liittämistä koskeva lausunto, joka 15.4.1967 on toimitettu Sisäasiainministeriölle.

Lausunnossaan lääninhallitus päätyy perustellusti siihen, että kuntien yhdistäminen olisi toteutettava ennen yleistä kuntauudistusta, siis joko vuoden 1968 alusta lukien, tai jos se ei ole mahdollista, niin vuoden 1969 alussa.

Lääninhallitus esittää vielä, että päätös yhdistämisestä tehtäisiin vielä lähikuukausina, jotta se voitaisiin ottaa huomioon kaikissa ratkaisuihin tänä väliaikana, koska monet tärkeät kunnalliset uudistukset ja suunnitelmat ovat jo kärsineet tästä epävarmasta odotusajasta. Lääninhallituksen Sisäasiainministeriölle lähettämä lausunto, kuuluu kokonaisuudessaan seuraavasti: ” Aikaisemmassa lausunnossaan toukokuun 28 päivänä 1965 lääninhallitus kiinnitti erikoisesti huomiota kahteen seikkaan, nim. siihen taloudelliseen rasituksen, minkä niin sanottu Rautaruukkisopimus on aiheuttanut ja jatkuvasti aiheuttaa Raahen kaupungille ja Saloisten kunnalle sekä toisaalta valtionapuseränsäntösten erilaisuuteen vanhojen kaupunkien ja maalaiskuntien välillä, josta johtuen yhteisen kunnan veroäyri nousisi n. 4 penniä.

Lääninhallituksen käsityksen mukaan oli, ennen kuin kuntien yhdistämistä voitaisiin ajatella, ensiksi mainittu taloudellinen rasitus tavalla tai toisella saatava eliminoiduksi ja valtionapuseränsäntöksistä johtuva kohtuuttomuus lainsäädäntötoimenpiteillä poistetuksi. Tämän vuoksi lääninhallitus esitti asian ratkaisun siirtämistä vuodelle, jotta jäisi riittävästi aikaa kyseessä olevien toimenpiteiden suorittamiseen. Tarkastettaessa asia nyt kahta vuotta myöhemmin on ensiksi todettava, että Rautaruukkisopimuksen aiheuttama kohtuuton velkataakka on edelleen olemassa. Asiantuntijoiden tekemien laskelmien mukaan on kysymys ainakin 3.875.000 markan määrästä, jolloin on otettu huomioon vain Rautaruukkia välittömästi hyödyttävät kustannukset. – Raahen kaupunki ja Saloisten kunta ovat jo vuonna 1965 jättäneet valtioneuvostolle asiaa koskevan avustus- ja laina-anomuksen, joka on vielä ratkaisematta. Valtionapuseränsäntösten erilaisuus vanhojen

kaupunkien ja maalaiskuntien välillä oli se toinen vaikea epäkohta, joka viime kerralla oli ratkaisevasti esteenä kuntien yhdistämiselle. Tässä suhteessa voidaan nyt sanoa, että tilanne on huomattavasti parantunut.

Viime tammikuun 5 päivänä hyväksyi eduskunta kansakoululakiin muutoksen, jonka perusteella valtioneuvosto voi määrätä, että ennen tammikuun 1 päivää 1959 perustettu kaupunki, johon kunnallista jaotusta muuttamalla liitetään muita kuntia ja kaupungin rasisukset sen johdosta olennaisesti lisääntyvät, saa valtionapua kansakoulumenoihin samoin perustein kuin kauppalat.

Raahen ja Saloisten osalta suoritettussa asiantuntijain laatimassa tutkimuksessa on todettu valtionapujen erilaisuuden merkitsevän, mikäli on kysymys näiden kuntien yhdistämisestä, veroäyrin hinnan nousua n. 3 pennillä. Pattijoen muuttamisen voidaan arvioida nostavan veroäyriä vielä enintään 1 pennillä. Kun valtionapujen erilaisuus nimenomaan kansakoulumenoihin on laskettu tekevän n. 75 % yllä mainitusta veroäyrin noususta, voidaan siis todeta, että tällä lainmuutoksella veroäyrin nousu supistuu n. 1 pennin. Tosin valtionavun myöntäminen riippuu valtioneuvoston harkinnasta, mutta täytynee olettaa, että tässä tapauksessa lainmuutoksen tarkoittamaa helpotusta annetaan. Sanotusta 1 pennin noususta eliminoiduu vielä osa sen vuoksi että verotuksessa myönnettävät sosiaaliset vähennykset ovat kaupungissa suuremmat kuin maalaiskunnassa. Toisaalta on sanottava, että paine veroäyrin hintaa kohtaan on kova kaikissa kunnissa, joten äyrin hinnan nousua ei voitane senkään vuoksi välttää. Veroäyrien määrän odotettua suurempi kasvu on kuitenkin omiaan hillitsemään tätä nousua.

Kuten edellä olevasta ilmenee ovat kuntien yhdistämisen edellytykset nyt siis paremmat kuin vuonna 1965. Kuitenkin Rautaruukkisopimuksen aiheuttama rasitus on edelleen kiviriippana asiassa. Sen poistaminen ennen kuntien yhdistämistä ei kuitenkaan liene tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi se ei saa muodostua esteeksi kuntien yhdistämiselle. Eri asia on, että valtiovalan velvollisuus on ottaa se heti esille kuntien yhdistämisen tapahduttua, koska mainitusta sopimuksesta aiheutunut hyöty on osaltaan koitunut valtioneuromistöisen yrityksen hyväksi. Mitä sitten tulee siihen ajankohtaan, jolloin kuntien yhdistäminen olisi toteutettava, niin painavat syyt puhuvat sen puolesta, että tämä kysymys olisi ratkaistava erillisenä ennen yleistä kuntauudistusta, joka tapahtunee vasta 3 – 4 vuoden kuluttua. – On nimittäin luonnollista, että niiden kahden vuoden aikana, jona kuntien yhdistämistä koskeva asia on ollut vireillä, monet tärkeät kunnalliset uudistukset ja suunnitelmat ovat kärsineet tästä epävarmasta odotusajasta. Tämän vuoksi ei olisi enää syytä pitkittää sitä. Kuntauudistus pitäisi siis toteuttaa joko vuoden 1968 alusta lukien tai jos se ei ole mahdollista, niin vuoden 1969 alussa, mutta että päätös siitä tehtäisiin lähikuukausina, jotta se voitaisiin ottaa huomioon kaikissa ratkaisussa tänä väliaikana. Maaherra K. Määttä, Lääninneuvos Eero Aho.

METSÄEN OJITUSTA SUUNNITELTIIN SALOISSA Raahen Seutu 9.5.1967

Keskusmetsäseura Tapion Oulun metsänparannuspiirin metsäojituskokouksia pidettiin lauantaina Saloissa. Tapion edustajina oli tilaisuuksissa metsänhoitaja Veikko Tuovinen ja metsätekniikko Markus Viirret. Viljo Pahlkamaan talossa Saloisten kirkolla pidetyssä kokouksessa käsitelty kuivatushanke koski kolmen osakkaan metsäojitus suunnitelmaa. Ojaa tulee kaivettavaksi 3046 m ja hankkeen hyötyalue on 10 ha ja kustannusarvio 2.300 mk. Jouko Nuoralan talossa Palonkylässä pidetyn kokouksen kuivatushankkeessa on 17 osakasta. Ojaa kaivetaan 48.051 m ja hyötyalue on 207.7 ha ja kustannusarvio 27.000 mk. Kolmas kuivatuskokous pidettiin Piehinggissä Reino Löfin talossa. Tämä koski 40 osakkaan kuivatushanketta, jossa ojaa kaivetaan 100.669 m ja hankkeen hyötyalue on 436 ha ja kustannusarvio 48.000 mk. Kuivatuskustannuksista maksaa valtio puolet.

Ensimmäinen maksu maanomistajille lankeaa aikaisintaan vuonna 1978 ja siitä eteenpäin vuosittain siten, että viimeinen maksu tulee olemaan vuonna 2000. Kuivatustalain on indeksiin sitomaton ja peritään siitä korkoa 3 %. Hankkeiden toteuttamiseen ryhdytään heti suunnitelmien hyväksymisen jälkeen ja työt voitane aloittaa jo tämän kesän lopulla.

Isännät odottavat metsänojitusta kokousta alkavaksi Piehingin Löfin pihamaalla.

SYYSMYRSKY KOETTELI VENEIDEN JA KALANPYYDYSTEN KESTÄVYYTTÄ Raahen Seutu 14.10.1967

Lauantaina perämeren syysmyrsky koetteli laitureiden kestävyyttä ja vielä vesillä olleiden veneiden kuntoa. Aamupäivällä veden ollessa korkeimmillaan olivat venelaiturit kaikkialla Raahen rannoilla ”upoksissa”, mutta heti puolenpäivän jälkeen laski veden pinta n. 30 cm paljastaen ”sankissa” olevia ja aaltojen silloille heittämiä veneitä pahoin kolhiintuneina. Kuvassa osa kaupunginrannan venelaituria, jota aallot vielä nuoleskelevat veden ollessa jo laskusuunnassa.

SYYSKALASTUS POIKKI PIEHINGIN KALASTAJILTA

Kalastaja Matti Viitanen Piehingin Pohjaskarilla oli juuri työtoverinsa Reino Rönögin kanssa perkaamassa kuolleita kaloja verkko-reisuistaan, kun kävimme katsomassa myrskyn tuhoja. Kalastajista Viitanen asuu aivan vesirajassa Pohjaskarilla. Jo heti pihalla näki, että täällä oli käynyt ikävä vieras. Meren tuomaa likaa ja roskaa oli noussut kasoittain pihalle. Vesi oli käynyt niin ylhäällä, että talon saunarakennus oli ollut veden piirittämä. Vesi oli kastellut rakennuksen täytteet ja ne on nyt uusittava. Näillä kalastajilla on neljäkymmentä verkkoa ollut pyynnissä Maanahkaisen lähellä. Perjantaina verkot laskettiin ja vasta sunnuntaina niistä jäännökset saatiin ylös. Kuolleita, myrskyn pieksämiä kaloja, simppeja ja muuta pikku ilkiää verkoissa oli kahdelle miehelle nypittäväksi asti.

Kuluneen kesän aikana on kalansaalis ollut heikkoa ja nyt, kun syyskalastus olisi juuri päässyt alkamaan tuli kalastajille tällainen vahinko. Vaikka kalastussäitä tulisi vielä pitkällekin, menee kuitenkin viikkoja ennen kuin välineet taas ovat kunnossa. Sitä paitsi nykyään ei pikkurahoilla kalastusvehkeitä laitetaakaan. Useimmilla kalastajilla on vahinkovakuutus, mutta

vakuutus korvaa tähän aikaan vain noin 40 prosenttia vahinkojen määrästä. Kalastaja Matti Viitasella kalastus on ainoa elinkeino, koska "ei ole muutakaan ammattia, eikä täällä ole mahdollisuutta saada työtä", sanoi kalastaja. Piehingin Pohjaskarilla on vakituksena kalastajana myös Kalle Röning, mutta hänellä ei sattunut nyt olemaan verkkoja pyynnissä Viitanen kertoi, että jos myrsky olisi jatkunut vielä vuorokauden, ei verkkoja olisi tarvinnut enää eilenkään etsiä. *Piehinkiläiset kalastajat Reino Röning ja Matti Viitanen perkailevat simppuja ja myrskyn pieksämiä siikoja pois verkonjäännöksistä. Merivesi ylsi korkeimmillaan tämän saunarakennuksen neljännen vuorilaudan tasolle. Laudat olivat vielä märkiä ja täytteet kastuneita.*

Mikko Viita-nen, Alpo ja Hannu Patanen

ihmettelivät, että kuinka vettä voi tulla niin kovasti.

RISTEYSKOLARI PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 16.10.1967

-Saloisten Piehingingissä sattui tiistaina klo 17.40 moottoripyöräilijän ja mopedistin yhteenajo, jossa Pyhäjoen Parhalahdella kotoisin oleva Kyösti Rantala loukkaantui ja kuljetettiin Raahen sairaalaan hoidettavaksi. Hänellä ei ole hengenvaaraa. Mainittuna aikana oli Kyösti Rantala tulossa valtatie kahdeksaa Pyhäjoen suunnasta. Piehingin kylän kohdalla lähti Saloisista kotoisin oleva Olli Mäntylä ylittämään mopolla maantietä huomaamatta Rantalan lähestymistä. Tällöin ajokit törmäsivät rajusti yhteen ja ajajat paiskautuivat tiehen, jolloin Rantala menetti tajuntansa. Loukkaantunut kuljetettiin Raahen sairaalaan, missä todettiin hänen saaneen aivotärähdyksen. Molemmat ajokit vaurioituivat pahoin.

KALAJOKI AUTOTEHTAAN PAIKAKSI? Epävirallisia keskusteluja käyty Raahen Seutu 26.10.1967

Valmet Oy valmistautuu perustamaan kotimaista autoteollisuutta. Valtiovalta on kiinnostunut autotehtaan sijoittamisesta jonnekin Raahen seudulle Rautaruukin vaikutuspiiriin. Asia oli keskustelussa epävirallisesti esillä viikonvaihteessa Rautaruukki Oy:n terästehtaan vihkiäisjuhlassa, jossa oli paikalla mm. ministeri Olavi Salonen. Yhteä autotehtaan sijoituspaikkana on mainittu Kalajoen Rahjan kylä. Sanotulla alueella valtatie 8:n vierellä on mm. Kainuun sekä Rahjan satama. Niiden äärellä on autotehtaan paikaksi mahdollisuus saada satojen hehtaarien suuruinen tonttialue autoteollisuuden sijoituspaikaksi. Senkin osalta on käyty neuvotteluja. Kalajoen kunnan edustajat ovat ottaneet yhteyttä satama-alueen maanomistajiin tonttialueen ostamiseksi. Kalajoelta kerrottiin, että Kalajoen kunta on ostanut mainitulta alueelta sata-mien läheltä jo 100 ha tonttimaata. Lisämaa-alueiden hankinnasta on käyty maanomistajien kanssa ostoneuvotteluja. Autotehtaan sijoituspaikkana Kalajoen Rahjan ja Kainuun satama-alueetta pidetään erinomaisen sopivana. Mäntyvaltaisen puuston peittämä alue on rakennuspohjana ensiluokkaista, sillä se on hiekkapohjainen. Valtatie 8:ltä johtaa molempiin vierekkäin oleviin satamiin 4,5 km:n pituinen kestopäällystetty maantie. Paikalta on Rautaruukki Oy:n terästehtaalalle matka noin 50 kilometriä sekä Ylivieskaan noin 40 kilometriä. Jo aikaisemmin on Pohjanmaan radalta Ylivieskasta suunniteltu rautatien rakentamista Kalajoen Rahjaan, jolta väliltä on suoritettu tutkimus.

MUISTOJA TAITAVASTA PITOKOKISTA, HURNASKASTA Raahen Seutu 11.11.1967

Me kuulemme melkein joka päivä valittavan, että eläminen menee yhä lujemmaksi ja hankalammaksi, verot ja maksut nousevat ja ansiot pienenevät. Mutta jos vertaamme niitä esimerkiksi sata vuotta taaksepäin – vaikka muistot aina kalpenevatkin, mitä vanhemmaksi ne tulevat, elämme kuitenkin loistoaikaa siihen verrattuna.

Saloisten Hurnasissa eli noin puolivälissä 1800-lukua ja sen jälkeen vaimoihminen, josta kuulemme usein vanhojen kertovan valoisia muistoja. Hän oli Loviisa Hurnanen o.s. Stenbäck. Hän oli kotoisin Kalajoelta, josta tuli Raahen Jurveliinin leipomoon paakariksi. Loviisan syntymäkehdon äärellä "hyvät haltijat" antoivat hänelle lahjaksi taidon tehdä työtä. Mihin hän ryhtyikin, se tapahtui ja hyvin. Muuten hänen kohtalossaan ei ollut hurraamista myöhempiin elinvuosinaan.

Raahen toivat maakunnan miehet siihen aikaan torille ja talollisille samoin, kun leipureillekin kaikkia maan ja karjan anteja. Näillä halon ja voin myyntireissuillaan lienee maanviljelijän poika Jaakko Hurnanen, kotoisin Saloisten Hurnasista, tavannut Loviisa Stenbäckin. Siinä oli sitten Loviisan "kohtalo". Hän meni naimisiin Jaakon kanssa ja muutti Hurnasiin. Jaakko omisti puolet Rantasten maista ja kartanosta. Tähän nuori pari asettui asumaan ja jakamaan yhteistä leipäänsä. Nuorelle parille syntyi kolme poikaa, Frans, Jaakko ja Jukka sekä tytär Aino. Kaikki olisi mennyt heidän elämässään jotenkuten, niin kuin muidenkin kyläläisten siihen aikaan. Leveätä se ei ollut, mutta nälkää ei nähnyt kukaan. Mutta Jaakko isäntä halusi itselleen ja perheelleen leveämpää leipää. Siihen aikaan oli tälläkin paikkakunnalla vallalla villitys lähteä ison rapakon taakse Amerikkaan. Siellä kun kuuluttiin puuveitsellä kultaa vuoltavan. Jaakko Hurnanenkin uskoi näihin puheisiin. Kertoi vaimolleen, että hänkin lähtee etsimään parempia oltavia ja kutsuu sen jälkeen perheensä sinne.

Mikäpä siinä auttoi Loviisankaan muuta kuin suostua, vaikka hän omassa mielessään ei yhtään uskonut tällaisiin puheisiin.

Jaakko Hurnanen meni Amerikkaan ja muutaman ajan perästä hän oli kadonnut. Liekö miesraukka saanut heti surmansa vai vajosi ko maan alle. Niin jäi Loviisa ”leskeksi” ja neljän lapsensa elättäjäksi yöpö yksinään. Lapset olivat vielä niin pieniä, ettei heistä ollut talon töihin. Loviisa, jota sanottiin Hurnaskaksi, myi tilansa Rantasen toisen puolen omistajalle Esa Rantasen leskelle Anna-Sofialle. Hurnaska lähti lastensa kanssa Piehingin Koskelaan töihin. Miten lienevät asiat sitten menneet, mutta hurnastelaiset kuulivat, ettei Hurnaska pysty elättämään lapsiaan Koskelassa ja kyläläiset hakivat hänet takaisin Hurnasiin. Hän sai asunnon Petein pikkupuolella – niin kuin kyläläiset sanoivat.

Itse asiassa talo oli Albertti Hurnasen. Hurnaska oli kaiken tekevä, kuten jo alussa mainittiin. Hän nousi varhain ylös, otti kontin selkäänsä ja harppasi hurnastelaisten kalarantaan.

Siellä hän puisteli silakkaverkkoja, perkasi ja suolasi kaloja. Työstään hän sai palkaksi kaloja, jotka suolasi, latoi ja painoi myytäväksi. Silloin kun ei kaloja saatu, oli Hurnaska taloissa töissä. Asunnossaan hän kehräsi ja kutoi. Väliin häntä tarvittiin pitokokkina, jona hän tulikin kuuluisaksi. Niin ne vuodet kuluivat ja Frans-poika meni Ouluun ruotuväkeen. Siellä palveltuaan kolme vuotta hän pääsi suoraan Åströmin tehtaalle työhön. Nyt pojasta tuli kyläläisten mielestä herra. Kun hän tuli Hurnasissa käymään oli hänellä polkupyörä, joka sinänsä oli jo nähtävyys ja kalossit kenkien päällä. Naapurin poika, Rantasen Viktor, kun näki nämä kalossit, totesi että Franssalla on kaviot kenkien päällä. Mutta niin kävi, että Franskin meni Amerikkaan ja vei veljensäkin sinne. Hurnaskalle jäi vain Aino-tytär, joka sittemmin avioitui Kalajoelle Joonas Siirtolan kanssa. Hauska tapaus Hurnaskan aamuvirkkuudesta sattui kerran, kun hän oli Kujalassa töissä. Aamuaikaisella hän heräsi ja kun ei enää saanut unta, lähti lakaisemaan pihaa ja saatuaan työn tehdyksi meni metsään hakemaan porrashakoja. Isäntä käväisi tänä aikana ”nurkan takana” ja ihmetteli, miksi ovi on jätetty auki. Pani sen lukkoon ja meni vielä sänkyyn. Hurnaska tulee metsästä sylin täysi porrashakoja mukanaan, mutta ei pääsekään enää sisälle. Suutahtikin vähäisen huonosta kohtelusta, mutta ei herättänyt talon väkeä ennen kuin tavalliseen aikaan. Riitti siinä tietysti vähän selittelyä puolin ja toisin, mutta nauruksi lopuksi pistettiin.

LAAJA METSÄOJITUS PIEHINGIN SYDÄNMAILLA Raahen Seutu 27.7.1968

Laaja metsäojitus on käynnissä Saloisten Piehingin ylipääläisten metsissä Oulun metsänparannuspiirin teettämänä. Hankkeeseen kuuluu kaikkiaan 44 tilaa ja kuivuvia hehtaareja kertyy 436. Ojaa kaivetaan yhteensä 100 kilometriä ja vielä 670 metriä päälle.

Metsänparannuspiirin vastaavana mestarina toimii metsänhoidonneuvoja Markus Viirret, toimitsijamiehenä Jalmari Tähjänjoki ja kaivutyöt tekee piehinkiläinen Matti Löf kaivurillaan. Hankkeen kustannusarvio on 43.000 markkaa. Kustannuksista valtio vastaa puolet ja toisen puolen metsänomistajat, mihin he saavat pitkäaikaista lainaa. Kaivuutyöt aloitettiin viime vuoden marraskuussa ja loppu hämmöttää jo syksyllä tai viimeistään ensi kesänä.

SALOISTELAISEN KAUPPIAS Raahen Seutu 3.8.1968

Matti Koivun itsepalvelumyymäläauto on aloittanut liikenteensä Saloisten ja Pattijoen alueella torstaina. Alueella on ennestään jo useita kauppa-autoja, mutta tämä on ensimmäinen, joka toimii itsepalveluperiaatteella. Autossa on tehokkaita kylmälaitteet, joihin kylmyys varastoidaan sähkövarauksella yön aikana. Myymäläauton henkilökuntaan kuuluu autonkuljettajakassa ja yksi myyjä lihatiskin ääressä. Kuvassa kauppa-auto ensimmäisen päivän kierroksen jälkeen, oik, kauppias Koivu, kuljettaja Reijo Manninen, myymäläapulainen Eeva Koskela ja Keskon edustajat Eero Tuppurainen ja Lauri Viinikanoja.

HÄTÄISESTI LAADITTUUN BUDJETTIIN KAATUI VILLEN KOULUNKÄYNTI Raahen Seutu 1.11.1968

Ihmiselämään sisältyy monenlaista, aivan tavallisenkin ihmisen. Ei tarvitse olla mikään suuri kuuluisuus – aivan tavallinen työllään itseään ja perhettään elättävä ihminen, kun elämäntaivaltaan taakse katsoessaan voi laushtaa: tässähän saisi vaikka romaanin.

Romaanin saisi myös saloistalaisen Ville Jussinniemen elämästä. Siitä tulisikin aivan moderni kirja, jos kaikki kirjoittaisi suoraan suomeksi, niin kuin hän itse kertoo. Mutta turhia kaunistelematta voimme ottaa muutamia ”kappaleita” hänen elämänromaanistaan. Ville syntyi pienenä poikana maailmaan Saloisten Piehingissä.

Niin kuin muutkin ihmislapset, mutta sillä erotuksella, että hänen elämänsä tulisi jatkumaan orpona. Yhdeksänvuotiaana vesselinä hänellä tuli ankara halu kansakouluun. Aiemmin hän oli käynyt kiertokoulua jo sen verran, että lukeminen kävi koko sanalta ja laskun alkeitakin hän oli jo saanut. Kuultuaan, että hän ehkä pääsee kansakouluun, oli se niin mieluista, että mäkeä lasketellessa pakkasi naurattamaan. Mutta nauru hytyi seuraavan talven pakkasiin. Haapajoen kansakouluun hän pääsi kuunteluoppilaaksi, eli ”viidennelle” luokalle, kuten haastateltava sanoi. Koulussa nimittäin oli vain neljä luokkaa. Hankaluuksia oli heti alkuun. Ville kun ei osannut tavata ja oli niitä muutenkin. Kengät menivät pohjista rikki ja vesi ja lumi tuppasivat varpaiden väliin. Muutama kerta oli palattava kesken koulumatkan takaisin, kun rupe si rupe si kovasti palelemaan jalkoja. Ja lienee palellut vähän muutakin. Kun se pissakin tahtoi mennä yöllä housuun, eikä aamulla ollut kuivaa eikä puhdasta, kuka siitä nyt orvosta huolehtii.

Talousarvio koulunkäyntiä varten oli vissiin tehty hätäisesti, koska jo joululta Villen koulunkäynti katkesi varojen puutteessa. Poika ei ollut kymmentäkään täyttänyt, mutta metsätöihin oli mentävä leivän kannikkaa hankkimaan. Päivän tein paperipuita ja yöllä meni pissa alle, toteaa Ville.

Nyt se naurattaa, mutta silloin – kuutisenkymmentä vuotta sitten se veti suupieliä alas. Niin tuli mies Villestäkin kaikessa kurjuudessa. Kansalaissodan aikana hän oli jo viidentoista ja sai kuusisataa grammaa kuorineen jauhettuja kaurajauhoja viikossa määräävääkseen. Muuta sai hankkia, jos pystyi. Ville sanookin nykyisestä ajasta, ettei sitä voi huonoksi sanoa, joka vain vähänkin omaa muistia nuoruudestaan. Nyt on hyvät oltavat. Työstä saadaan kunnon palkkaa, muutamat jopa moninkertaisesti ansaitsemaansa nähden. Metsätyössä ei kukaan koskaan ole rikastunut. Vuoden 1925–26 aikoihin sai metsätyömies selkällä limassa hankituksi päiväansioillaan yhden kilon voita eli 4 markkaa. Siitä voi verrata nykyiseen aikaan ja hankkeisiin. Sydänmaan metsistä on Villekin hankkinut perheensä elatusta aikoinaan omiksi tarpeikseen. Hän kertoo ajoista Musun pirtillä: Viikon eväs selässä repussa sinne hiihdettiin. Kellä mitään oli murkinaksi. Enimmäkseen leipää, voita, perunaita ja silakkaa. Joskus oli läskin murunenkin ja kahvinkeitto välineet. Pirtti oli sisäänlämpiävä ja lämmin. Aamulla oli toveri-ilmaa katossa kouraista asti. Meillä oli sopimus, että vuorollaan yksi miehistä tulee illalla metsästä aiemmin ja lämmittää kiukaan. Sitten oli toisilla lämmintä ja hyvä riisua märät kampeet kuivumaan. Aamulla ja illalla keitettiin kahvit ja kuoriperunat, päivällä syötiin kuivaa muonaa.

Yksi miehistä, sanotaan nyt Aukusti, oli niin pitkä, ettei hän mahtunut pirtissä seisomaan suorana. Jottei istuminen olisi kokonaan unohtunut, sahasin pirtin edestä ison puun poikki, jonka kannolla Aukusti sai verestää istumistaan. Kelloa meillä ei ollut kellään. Se oli ylellisyyttä. Ajantiedotta on hankala tulla toimeen, siispä sovittiin niin, että kun minä nousen – toisen kerran pissalle, silloin on aamu. (Tähän aikaan minunkin housuni pysyivät jo kuivina). Hyvin tämä ajoitus pelasikin kunnes: Heräsin yhtenä aamuna unestani ja

ajantajunnassa tuntui, että aikainen tämä "vesiherätys" onkin. Kaveri nousi kuitenkin ja laittoi kahvin ja kuoriperunat tulelle. Menimme joukolla metsään. Meillä oli lähes sata pölliä jo sahattuna, kun kuulumme Lapaluodon sahan huutavan. Välimatka oli kuitenkin pitkä ja kuuluvaisuus huono. Aprikoimme; oliko kello 6.15 vai 9. Tuli suojakelikin ja pöllejä kasaantui lujasti. Kun saha seuraavan kerran huusi kahdesti, tiesimme, että kello oli vasta yhdeksän ja meillä oli päivän urakkaa tehty tavallista enemmän. Illalla kaveri meinasi, että oltiin tehty kaksi vuoroa yhtenä päivänä. Ville Jussinniemi on säilyttänyt huumorin lahjansa vieläkin. Hän totesi, että lapsetkin olivat ennen tyytyväisempiä. Jos näille sai jonkin uuden vaatekappaleen, osasivat he olla iloisia ja tyytyväisiä. Olipa Villen morsiankin aikanaan niin iloinen uusista "viiperitraneli"-housuistaan, että vilautti niitä Villellekin. Ville oli velikulta kiusaamaan tyttöjä. Saipa kerrankin Rantasen Sylvän ja Niemelän Hilman näyttämään nimettömänsä, josta sitten kerskui, että tytöt ovat hänelle

alttiita. Tapaus oli sellainen, että tytöt pyysivät Villeä mukaan meren rantaan uimaan. Mutta Villepä sanoikin, ettei häntä housuttomien tyttöjen mukana viedä minnekään. Tytöt olivat ansassa. Piti vähän nostaa helmaa ja vilauttaa, että onpas meillä. Ville oli nuoruudessaan komea poika. Ilmankos hän tytöille vähän naureskeli. Hyvän muistin ja terävän päänsä omaavana Ville pääsi eteenpäin työsarallaan. Muutamia kesiä hän työskenteli hinaajissa, sitten laivojen lastaajana ja viimeksi noin 23–25 vuotta työnjohtajana laivoilla. Kysymykseemme, miten Villen elämässä on tyydytty se kulturellinen puoli, hän totesi, että varsinkin lukeminen on aina ollut tervetullutta, mikäli aikaa on riittänyt. Mutta tavallisen ihmisen hankkeet eivät riittä kirjosten ostoihin. Nykyisin hän viettää eläkeläisen päiviä ja sanoo ajan kuluvan ilman vapaa-ajan ongelmia.
Kaarisahan teroitus käy Ville Jussinniemeltä viidessätoista minuutissa ja jälki on arvostelun kestävä.

PIKKUJOULU PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 19.12.1968

Piehingin Maamiesseuran ja Saloisten Reippaan pikkujoulua vietettiin Maamiesseuran

talossa.

Alkulaulun ja tervehdyssanojen jälkeen esitti taiteilija Terttu Remes huumoria tunnetulla taidollaan. Saloisten tiernapoijat juhlistivat laulullaan tilaisuutta. Erkki Anttila esitti pakinan, jonka aiheena oli "Muuttuva yhteiskunta". Kun taiteilija Remes oli esiintynyt toistamiseen, nautittiin joulupuuro. Päätteeksi nuoriso pisti tanssiksi.

SÄILIÖAUTO OJAAN – PÄÄLLE AJOLTA VÄLTYTTIIN PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 13.03.1969

Edellä ajanutta ja vasemmalle kääntynyttä henkilöautoa väistämään pakotettu säiliöauton kuljettaja joutui ohjaamaan ajokkinsa jyrkästi tienoheen eilen puolenpäivän aikaan Piehingin Haapajoella. Henkilöauto säästy joutumasta päälle ajetuksi, mutta säiliöauto kärsi rajussa "metsään ajossa" pahoja vaurioita. Salostelainen lastaaja Leevi Kerttula oli Taunus merkkisellä henkilöautolla menossa Pyhäjoen suuntaan, hänen autonsa takana tuli Haukiputaalta kotoisin olevan autonkuljettaja Matti Nisulan ohjaama ja kalajokisen liikennöitsijä Paavo Isopahkalan omistama, natron lipeälastissa ollut säiliöauto, jonka perässä oli vielä kaksiakselinen perävaunu. Suuri säiliöauto suistui kokonaan tieltä ja sen nostamiseen tarvittiin erikoisnostolaitteet. Raution talon kohdalla Kerttula hiljensi vauhtia ja ryhtyi kääntämään vasemmalle. Nisulalla ei päälle ajoa välttääkseen ollut muuta neuvoa kuin ohjata autonsa jyrkästi tieltä. Suuri auto rymisti kokonaan, perävaunua lukuun ottamatta, tien oheen ja vaurioitui pahoin. Sen etuakseli, molemmat etulokasuojat, pakoputkisto ja äänenvaimentaja irtaantuivat.

Nisulan ohjaama auto oli viemässä lipeälastia Oulu Oy:ltä Kokkolaan. 13000 litran lasti jouduttiin pumppaamaan säiliöistä. Onnettomuudella olisi ollut tuhoisat seuraukset, jos Nikula ei kylmäpäisesti olisi ohjannut ajokkiaan pois tieltä. Muussa tapauksessa edellä ajanut henkilöauto olisi joutunut rekka-auton ruhjomaksi.

TOUKOTÖISTÄ PUOLET TEHTY Kylmyys peltomiehen kiusana Raahen Seutu 24.5.1969

"Erkki turjus turkit päällä, kesät kaikki paitasillaan". Sitä vanhaa sanontaa nyt sopii uskoa. Kovin on ollut kylmää peltomiehellä, jos on kalseaa kevät kasvustollakin. Toukotöitä on tehty kovalla kiireellä, ja niiden arvellaan olevan jo puolivälissä. Kylmät pohjoistuulet ovat vallinneet muutaman päivän, mutta siitä huolimatta on siementä laitettu multa.

Pyhäjoelta kertoi maatalousneuvoja Eero Mikkonen, että kaura, vehnä ja sokerijuurikas on kylvetty ja vähän jo ohraakin. Varsinainen ohran kylvöaika on ensi viikolla, joten helluntainpyhien jälkeen nähdään viimeinen kova kylvörynnistys. Karjanlantojen levitystä ja sekaan äestystä on näinä päivinä tehty, onpa muutamilla vielä ollut auraustakin. Pyhäjokisten pellot ovat olleet märkä tähän saakka. syynä lienee kolea sää, mutta nyt on kuivuminen alkanut ja kosteimmillekin pelloille on päästy.

Juha Patjas Piehingin Ylipäässä karhitti peltoa, johon hän kylvää kauraa.

Raahen JÄLLEENRAKENTAMINEN VUODEN 1810- PALON JÄLKEEN RS 10.6.1969

Suuren ja tuhoisan kaupunkipalon jälkimainingit pienessä Raahessa olivat laajakantoiset. Lähes koko silloisen kaupunkikeskuksen tuhoutuminen mahdollisti kaupungin peruskaavan kertakaikkisen uudistamisen. Mielenpitoiset kävivät korkeina ja yhteisymmärrys kaikissa kohdoin ei liene ollut kiistatonta. Se ratkaisu, mihin tuolloin päädyttiin, on pääosiltaan vielä tänä päivänä hallitsevana tekijänä kaupungin ulkoisessa kuvassa, joten kirot ja kiitokset juontuvat varsin kauas. Ennen paloa oli kaupungin tonttikoko ollut varsin pieni, ja kaupunki täten varsin ahtaasti rakennettu ja todella otollinen saalis punaiselle kukolle. Uutta rakennusjärjestystä luotaessa puututtiin ensimmäiseksi juuri tonttikokoon. Asian tiimoilta keskusteltiin ensimmäisen kerran raastuvan oikeudessa lokakuun 11. päivänä, siis vain viisi vuorokautta palon jälkeen. Tällöin päädyttiin 5½ "geometrisen kapalan" eli noin 850 m²:n vähimmäispinta-alaan tonttia kohden. Tonttien kasvatta-

minen luonnollisesti aiheutti kaupungin laajenemisen, joka päätettiin ohjata tapahtuvaksi itään ja etelään vanhasta kaupunkikeskustasta. Samoin kasvava tonttikoko aiheutti hankaluuksia uuden tonttiryhmittelyn kohdalla omistussuhteiden vuoksi. Näistä päätettiin selviytyä siten, että kaupungin asukkaiden tarpeen mukaan oli toisiltaan lunastettava vanhoja tontteja”.

Samassa tilaisuudessa esitti kauppias Hedmansson kaupungin katuja levennettäväksi todella tuntuvasti sekä liikenteen joustavuuden että paloturvallisuuden vuoksi. Ennen paloahan oli Raahen katuleveys ollut 20–21 kyynärän määrämöityttu. Hedmansson esitti nyt katuja levennettäväksi kaksinkertaiseksi eli 41–42 kyynärään. (lähes 26 m:iin).

Mikä loistava kaukonäköisyys, sen kai todistaa silmäys tämän päivän katukuvaan missä tahansa vanhan kaupungin alueella. Muu porvaristo suhtautui kuitenkin sangen penseästi Hedmanssonin esitykseen, joka kaatui enemmistön äänin ja vanha 20–21 kyynärän eli 12–12,5 metriä jäi hyväksytyksi katuleveydeksi.

Lokakuun 24 päivänä saapui maaherra Ehrenstolpe Raahen kutsuakseen kaupunkilaiset neuvonpitoon kaupungin asemakaavan lopullisista järjestelyistä. Tässä maaherran johdolla käydyssä neuvonpidossa päätettiin lopullisesti hyväksyä jo aiemmin esitetty katuleveys. Sen sijaan tonttien minimisuuruus aiheutti nyt lisäkeskustelua. Lopulta päädyttiin edellisestä poiketen edelleen paloturvallisuus syihin nojautuen ja kaupunkilaisten mukavuutta ajatellen 8 kappalan eli n. 1230 neliömetrin vähimmäispinta-alaan. Storgatanin eli nykyisen Brahenkadun varrella sallittiin jopa 12 kappalan tonttikoko.

Niin ikään paloturvallisuussyistä säädettiin myös erityinen rakennusetaisyys tontinrajasta. Kumpaisenkin rajanaapurin rakennusten, niin asuin kuin ulkoeräkeräennustenkin, lähin sallittu etäisyys rajaviivasta oli 1 ½ kyynärää eli n. 90 cm. Täten muodostuivat raahelaisten hyvin tuntemat palosolat tonttien väliin. Tähän määräykseen nojautuen päätettiin tonteista muodostaa määrämöutoisia, jolloin turhia rakentamista haittaavia kulmia ei päässyt syntyään liaksi.

Jo aiemmassa raastuvanoikeuden istunnossa esillä ollut kaupungin laajennusasia otettiin uudelleen käsiteltäväksi ja päätettiin laajennus ohjata pääasiassa kaupungin itäpuolelle tapahtuvaksi. Laajennusalueeksi tuli pääosiltaan kaupungin omistuksessa ollutta vesijättömaata ja jonkin verran heikkokuntoista peltomaata. Demokratian pelisääntöjä noudatellen tuli katujen jatkoa uudelle alueelle saman levyisinä ja kuntoisina kuin vanhassakin kaupungissa. Yhteistuumin päätettiin ottaa maanmittari suorittamaan suunnittelutyöt laajennuksen osalta ja että samassa yhteydessä laadittaisiin myös uusi asemakaava koko kaupungissa.

Ennen paloa oli Raahen parhaiten rakennettu osa ollut 2-kerroksista. Nyt katsottiin kuitenkin korkeiden puutalojen muodostavan liian suuren vaaran palon sattuessa, jonka vuoksi rakennusten korkeus pudotettiin vain yhteen kerrokseksi. Tämä koski sekä asuin- että talousrakennuksia. Rakennusoikeutta rajoitettiin niin ikään sikäli, että ennen rakennustyön aloittamista oli rakennuspiirustukset jätettävä maistraattiin hyväksyttäväksi. Niin ikään mielivaltainen rakennusten sijoittelu kiellettiin ja maistraatin tuli määrätä rakennusten sijainti tontilla ja valvoa, että etenkin pääkatujen varsille rakennettavat talot olivat ainakin ”julkisivuiltaan” siistejä ja kauniita. Monet olivat siis kysymykset ryhdyttäessä kohottamaan uutta ja ehompaa kaupunkia raunioista. Paitsi yksityistä rakentamista ja niihin liittyviä ongelmia oli esillä myös muutamia yhteisiä kysymyksiä.

Näissä tärkein oli kaupungin torin sijainti. Vanha tori oli sijainnut vanhan ja palossa tuhoutuneen raatihuoneen edustalla kaupungin rannassa. Nyt enemmistö oli sijoituspaikan suhteen toista mieltä. Se mitä torikeskustelu sisällään piti, on jo kuitenkin siksi vaiherikas juttu, että siihen voitane palata tuonnempana.

Tiukkaa tekee, eikä sovi sittenkään. Tämän päivän Raahen potee aika ajoin tuskallisia liikenneongelmia lähinnä mitättömän katuleveyden ja ”avarakatisen” liikennejärjestelyn vuoksi. Mitään tämääntyyppisiä vaikeuksia ei aikamme kuitenkaan tarvitsisi potea, mikäli kauppias Anders Hedmanssonin esitys lähes 26 metrin levyisistä kaduista olisi saanut enemmistön siunauksen Raahen palon jälkeisissä jälleenrakennusneuvotteluissa. Tilaa olisi yllin kyllin.

VIISI LOUKKAANTUI PÄÄLLE AJOSSA Piehinggissä RS 10.6.1969

Viiden henkilön lievän loukkaantumisen aiheutti sunnuntaina kahden henkilöauton yhteenajo Saloisten Piehinggissä 8-tiellä. Onnettomuus sattui klo 15.00 aikoihin. Loukkaantuneet kuljetettiin välittömästi Raahen Aluesairaalaan, joista neljä pääsi tarkastuksen jälkeen kotihoitoon. Toista henkilöautoa ohjannut saloistalainen Sauli Harju joutui jäämään sairaalaan hoitoon olkapäävamman vuoksi. Yhteenajo sattui ohitustilanteessa, kokkolalaisen Ossi Heinosen lähtiessä ohittamaan Harjun autoa. Harju oli kuitenkin juuri kääntymässä vasemmalle eikä törmäystä enää voitu välttää. Molemmat autot kärsivät pahoja peltivaurioita.

Kuntaudistus esittää RAAHE - SALOINEN - PATTIJOKI RAAHENSALON kaupungiksi RS 15.6.1969

Saloisten ja Pattijoen kuntien yhdistämistä Raahen esittää Oulun lääninkuntaudistustoimikunta alustavassa ehdotuksessaan kunnallisen jaotuksen tarkistamista ja kuntien yhteistoiminnan järjestämistä varten laadittavaksi suunnitelmaksi. Kuntamuoto tulisi olemaan kaupunki ja kaupungin nimenä Raahensalo. Kuntakeskuksena olisi nykyinen Raahen kaupunki. Raahensalon arvioitu asukasluku vuonna 1980 olisi 21049, ja kaupungin pinta-ala olisi 527,9 neliökilometriä. Yhdistämisehdotuksen perusteluissa todetaan, että Raahensalon kaupunki muodostaa selvän toiminnallisen kokonaisuuden. Rautaruukki Oy:n perustaminen Saloisten kuntaan sekä siitä aiheutuneet olosuhteet ja seuraukset ovat antaneet erityisen syyn kuntien yhdistämisehdotukselle.

Yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukainen kehittäminen ja kunnallistalouden tasapainottaminen ko. alueella on mahdollista vain yhden kunnallishallinnon piirissä. Raahensalon, Pyhäjoen ja Siikajoen välille on ehdotettu muodostettavaksi yhteistoiminta-alue, Raahen voimakas vaikutusalue ulottuu myöskin Pyhäjoen ja Siikajoen kuntien alueille. Tämän vuoksi ja huomioon ottaen lisäksi liikenteelliset olosuhteet on ehdotettu yhteistoiminta-alue katsottava ainoaksi mahdolliseksi. Pyhäjoen ja Siikajoen kuntien yhdistämistä Raahen kaupunkiin, ei kuitenkaan ole katsottu aiheelliseksi, koska

näin muodostunut kaupunki olisi pinta-alaltaan 1345,6 neliometriä, mikä laajan maaseutuasutuksen huomioon ottaen saattaisi vaikeuttaa tarkoituksen mukaisen yhdyskuntamuodostuksen kehittämistä.

MIES MOOTTORIPYÖRÄN TÖYTÄISEMÄKSI Saloisissa Raahen Seutu 12.7.1969

Moottoripyörän töytäisemäksi joutui kiertokauppias Oskari Kantola eilen Saloisissa. Seurauksena oli sairaalassa käynti, mistä Kantola pääsi kuitenkin ensiavun jälkeen pois. Kokkolasta päin ajoi klo 17 maissa oululainen opiskelija Kari Helle moottoripyörällään. Lähellä Saloisten kirkkotienhaaraa tuli häntä vastaan kauppias Kantola lykäten kärryjään. Jostakin syystä Kantola yhtäkkiä kääntyi poikki tien aivan moottoripyörän eteen. Kantola kuljetettiin Raahen aluesairaalaan, missä todettiin hänen saaneen vain kuhmun päähänsä. Moottoripyörään tuli vaurioita ohjaustankoon, etulyhtyyn ja loka-suojaan. Silminnäkijöiden kertoman mukaan syynä oli mahdollisesti ohi ajanut kiitolinja-auto.

RAAHEN KAUPPATOIMINNAN ELPYMINEN PALON JÄLKEEN RS 8.8.1969

Raahen suuren palon jälkeen oli kaupungin elinkeinoelämä jonkin aikaa täydellisesti lamassa ymmärrettävistä syistä. Ainoa elinkeinohaara, joka omasi nopean elpymisen edellytykset, oli merenkulku. Kaupungin kauppalaivastohan oli säästynyt palon kolhuilta vähäisin vaurioin. Merenkulkuun kytkeytyi kuitenkin tiiviisti kaupankäynti ja juuri kauppahuoneiden toiminta tuntui juuttuneen paikoilleen. Kauppatoiminta oli koko 1820-luvun lähes täydellisesti laantuneena. Liikehuoneet olivat tuhoutuneet viimeistä myöten palon kynsissä. Jälleenrakennus otti aikaa ja kysyi huomattavia pääomia. Lisäksi vaikuttivat kaupan hiljaiseloon vuosikymmenellä vallinneet heikot kauppasuhteet. Heikohko tilanne kaupan piirissä jatkui seuraavallakin vuosikymmenellä, joskin rahtiliikenne oli muutaman vuoden aikana huomattavan edullista, joskaan raahelaislaivat eivät kyenneet sitä täysin käyttämään hyväkseen syystä, että vähin erin toimintansa aloittaneet kauppahuoneet kyllä rahtasivat kaiken kokoon haalimansa kauppatavaran ulkomaille, mutta eivät uskaltaneet tuottaa tavaraa kotikaupunkiin paluulaivoilla heikon pääomatilanteen vuoksi.

Jälleenrakennus - Raahen elettiin tuolloin kädestä suuhun ja mahdollisimman pitkään luontaistalouden turvin. Kaikki pääoma oli sidottu uusien asuntojen pystyttämiseen, "ulkomaanherkut" saivat odottaa vuoroaan. Tilanne kehittyi jopa taloudellisen kaaoksen partaalle. Lainanotto yleistyi ja lainojen kysyntä ylitti pian tarjonnan. Pääoman omistajat muuttuivat nopeasti varovaisiksi, koska ulosmittaukset kävivät yhä yleisemmiksi. Ihmiset eivät huonon taloudellisen ajan kourissa kyenneet selviytymään velvoitteistaan. 1830-luvun lopulla Raahen kauppatoimintaa kohtasi kaksikin takaiskua. Tervaa, pikeä ja potaskaa oli maakunnassa runsaasti tarjolla, mutta samanaikaisesti niiden maailmanmarkkinahinnat kokivat romahduksen. Vienti juuttui paikoilleen. Toinen vaikeus koettiin elintarvikekaupan tiimoilla Savon suunnalla. Sieltä käsin oli kauppaa ennen käyty Raahen, mutta vuosikymmenen lopulla savolaiset kokivat edullisemmaksi asioida Pietarissa. Raahen menetti tällöin erään vauraimmista kauppamaistaan.

Laivanrakennustoiminta oli tämän ajan toimintahaaroista ainoa, joka mainittavassa määrin tuotti voittoa kauppahuoneille. Yleisen taloudellisen laman aikana laivanrakennukseen käytetyt tarpeet olivat saatavissa huomattavasti normaalia kustannustasoa huokeammalla ja työttömyyden kiroissa kamppailevassa kaupungissa oli runsaasti tarjolla halpaa työvoimaa. Kauppahuoneet lyöttivätkin noina muuten heikkoina vuosina ripeässä tahdissa uusia aluksia, jotka myytiin useimmiten ensimmäisen matkansa päätepisteessä tyydyttävällä voitolla.

Uuden taloudellisen nousukauden alkua enteili Venäjälle suuntautuneen tervakaupan avautuminen. Venäläiset havahduivat lyöttäytymään mukaan laivanvarustustoimintaan ja tarvitsivat runsaasti tervaa ja nyt astuivat raahelaisten laajat tervavarastot etusijalle. He pystyivät toimittamaan sitä kilpailijoitaan nopeammin ja korjasivat kaupankäynnin alkuvaiheen parhaimmat voitot "plakkareihinsa". Nousukausi kaupan tiimoilla löi itsensä läpi lankkujen ja lautojen muodossa 1839.

Manner-Euroopan maat, mutta etenkin Englanti alkoivat esiintyä huomattavina puutavaran ostajina ja useat raahelaiset kauppahuoneet pusertuivat väen väkisin näille markkinoille. Tämä vilkas kauppa edisti huomattavassa määrin sahatoiminnan kehittymistä ja maakuntaan perustettiin useitakin sahayrityksiä. Kun myös läntinen tervakauppa samoihin aikoihin otti jälleen vakiintuakseen ja hintataso kohosi huomattavastikin, alkoi Raahen taloudellinen elämä päästä palon jälkeisestä sekasorrosta jälleen jaloilleen.

Samoihin aikoihin tapahtui Pohjanmaan piirissä laajemminkin merkitystä saanut kehitys. Alue pääsi raudan tuotannon suhteen täysin omavaraiseksi. Myös tässä toiminnassa oli Raahen kauppahuoneilla oma sanansa sanottavana, sillä niiden hallinnassa oli kaksi merkittävimmistä rautaruukeista.

Omavaraisuuden saavuttaminen aiheutti puolestaan Ruotsiin suuntautuneen kaupan lähes täydellisen loppumisen, mutta sanottavaa merkitystä tällä ei ollut, koska Ruotsin kauppa oli pitkään ollut erittäin huonoa, jopa tappiollista. Ruotsalaiset osasivat puristaa raudan turvin muiden tarvikkeiden hintoja, koska rautatuotteet olivat jo välttämättömiä laivanrakennustoiminnassa, ja ilman laivoja olisi raahelaisten kauppa ollut perin hiljaista.

VILJASATO LAADULLISESTI HYVÄ Määrä jäänee keskinkertaiseksi Raahen Seutu 19.8.1969

Tämänhetkisten tietojen ja arvelujen mukaan saadaan laadullisesti hyvä, mutta määrällisesti keskitasoon jäävä viljasato maassamme. Pitkään jatkunut kuivuus ja paikka paikoin halla ovat vaikuttaneet sadon kehitykseen. Kuivuus haittasi pahimmin kevätilviljojen ja juurikkaiden kasvua, kun taas lujan juuriston kasvattanut ja hyvin talvehtinut ruis on kestänyt kuivan kesän selvästikin paremmin.

Korjuutyöt ovat Etelä-Suomessa alkaneet. Pohjois-Suomessa on ohraa kaadettu paikoin, mutta näillä alueilla viljankaato on johtunut kesken tuleentumisesta. Jos kuitenkin korjuukauden alkaessa vilja saadaan kunnolla korjuuseen, sen laatu on leipä- ja rehuviljaksi hyvä. Siemenkelpoisuudesta ei voida vielä sanoa, koska hallaöitä on alueella ollut muutamia.

Maanviljelijä Paavo Luomanmäki Haapajoella antaa ohran vielä kypsyä ainakin joitakin päiviä. Tähtäpäät ovat kyllä vaalenneet, mutta jyvät ovat vielä pehmeitä ja pienehköjä, näin varsinkin oikein kuivilla paikoilla.

- Ohran leikkaaminen ja seipäille pano on jo aloitettu melko laajassa mitassa, mutta suurempaan vauhtiin elonkorjuutyöt pääsevät kuitenkin vasta runsaan viikon kuluttua.

- Laidunkauden pitäisi olla parhaimmillaan, sillä tavallisesti odelmikot ovat vehreimmillään näin elokuun puolivälissä. Tänä kesänä lehmät ovat saaneet kaluta tyhjiä kenttiä jo pitkän aikaa. Lisärehua syötetään miltei jokaiselle karjalle. Maidontuotokset ovat supistuneet kautta maan.

- Kuvamme karja on hyväkuntoista, tottapa sille on ajettu runsaasti lisärehua.

VIINAKORTTI JÄÄMÄSSÄ HISTORIAAN RS 25.10.1969

Ensi vuosi lienee viimeinen viinakorttien historiassa. Alkon pääjohtaja Manne Nurmia, kertoo, että markan leimaveron poistaminen vuoden vaihteessa ??? välivuoden viinakortin osalta.

Toivottavasti, sitä seuraavan vuoden alusta kortti voidaan kokonaan poistaa. Korttien poistaminen on ollut Alkossa tutkittavana, mutta toimenpide ei pääjohtaja Nurmian kertoman mukaan ole niin yksinkertainen kuin se saattaa näyttää. Korttien mahdollinen poistaminen vaikuttaa koko Alkon myyntiin. Myyntipuolella tarvitaan ratkaisevia muutoksia. Toisaalta valmistuspuoli eli teollisuus tarvitsee aikaa, ennen kuin pystytään tekemään välittömät hankinnat.

KORKEATASOISET AJOKOIRA KOKKEET PIEHINGISSÄ Raahen Seutu 11.11.1969

Tuloksiltaan korkeatasoiseksi muodostuivat lauantaina ja sunnuntaina Piehingiissä järjestetyt ajokoirien ja beaglien ajokokeet. Näissä Raahen Eränkävijät ry:n toimeenpanemissa kilpailuissa kävi toteen sanonta, että ”ei määrä ratkaise, vaan laatu”. Kokeissa oli nimittäin mukana vain neljä koiraa, mutta tulostaso oli erittäin korkeaa kansallista luokkaa. Kokeiden aikana vallitsi poikkeuksellisen hyvä sää. Maastossa oli ohut lumikerros ja lämpötila nollan vaiheilla. Tämä osaltaan vaikutti hyvään tulostasoon. Ylituomarina toimi Paavo Alanikula Oulusta ja muina tuomareina järjestävän seuran jäsenet. Salostelainen Antero Siuvatin 2-vuotiaalle suomenajokoiria Terolle onnistui lähes kaikki. Ajoaika oli lähes paras mahdollinen, ajon eteneväisyys tuotti täydet pisteet ja haku sekä haukku olivat lähellä täydellistä. Yhteispisteiksi kertyi kunnioitettavat 93,35 ja voittajaluokan 1 palkinto. Asiantuntijoiden mukaan Tero on kehityksessä aivan poikkeuksellisesti edellä normaalista. Tavallisesti suomen ajokoiria saavuttaa 5 – 6 vuotiaana sen tason, joka tällä yksilöllä on nyt 2-vuotiaana.

Pattijokisen Olavi Keinäsen Rami saavutti niin ikään erinomaisen pistemäärän, 91,75 pistettä, ja avoimen luokan 1 palkinnon Salostelaisen Matti Korpelan Sepin pistemäärä oli 68,58 ja suoritus tuotti avoimen luokan 2 palkinnon. Kaikki kolme edellä mainittua koiraa ovat ”veljeksiä”, tunnetun raahelaisen koirankasvattajan Toivo Metson kasvattamasta pentueesta. Samassa yhteydessä pidettiin Raahen Eränkävijäin beagle-kokeet, joissa oli mukana yksi koira. Eero Vuorelan Risöns Heppu osoitti, ettei se juuri jää jälkeen suomenajokoirista; päinvastoin ajokoirat saavat tunnustaa sen paremmakseen. Risöns Hepun pistemäärä 85,09 on sellainen, että Suomessa se on aivan huippuja. Koira saavutti 1 palkinnon voittajaluokassa.

Antero Siuvatti ja Tero

LÄSKIRUUKIN PUITA AJETTIIN PIEHINGISSÄ RAUTATEITÄ PITKIN RS 13.11.1969 (-68)

Harvan ihmisen muisti yltää yli 70 vuoden päästä niin tarkasti, että voisi siltä seisomaltaan sanoa, mitä milläkin vuosikymmenellä on tapahtunut. Vuosisadan vaihteen suurista metsäsavotoista on moniakin kertomuksia, mutta aivan varmaa on se, että Saloisissa Piehinginjoella on ollut hyvinkin suuri merkitys puutavaran uitojokena.

Kuinka moni piehinkiläinen muistaa ”rautatien”, joka sijaitsi Piehingistä lähtien Anttilan numero 16:n mailta rantaan päin ja päättyi Hannilan vanhan sillan pieleen. Rautatien raiteiden väli oli noin 60–70 senttimetriä ja sitä pitkin kuljetettiin puutavaraa jokeen hevosen vetämillä rullavaunuilla.

Salosten Jurnasissa asuva 70-vuotias Ville Jussinniemi arveli, että mainittu rautatie on viettänyt parhaita vuosiaan siinä 1906–07 paikkeilla, jolloin Piehingin sydänmaan metsissä oli ns. ”läskiruukki” eli savotta, jonka työpalkkoja maksettiin Amerikan läskillä. Siihen aikaan oli puute myös hevosista, muusta puhumattakaan, ja siksi varmaan rautatie rullavaunuineen keksittiin vetämään puutavaraa jokivarteen. Jos olikin talossa hevonen, niin se tarvittiin heinien ja risujen päivittäiseen ajoon, ei kaakki eikä sen ajajakaan joutaneet hankkeeseen. Jos nyt sen ajan puutavaran ajoa hankkeeksi voidaan sanoa.

Ville Jussinniemi kertoo, että mitättömiä olivat reetkin vuosisadan alussa. Takarekikin oli kuin kiikkutuoli. Ajapa sillä sitten tukkeja. Seppä Josef Härkönen toi Hämeestä paremmat parireen mallit. Niissä oli juurakkokeula ja niillä voitiin sentään kuljettaa kolmimetristä puuta kuin tukkeja ikään. Miehen piti olla rautaa, kun työvälineet olivat heikot. Terveyttä kysyttiin metsätyömieheltä, joka viikko ja kuukausimääriä oli metsäpirteillä kuivan aterian varassa. Piehingin sydänmailla sijaitsi Härkölassin pirtti. Valtamaantie 8:ltä on sinne noin 12 kilometrin matka. Pirtissä, jonka seinät olivat kuusi syltää joka suuntaan, oli 2–3 kerroksiset laverit ympäriinsä. Näillä lavereilla haisevien olkien päällä levähti toistasataa miestä pitkän työpäivän väsymystä pois.

Keskellä pirttiä oli suuri sisäänlämpiävä kiuas, jonka päällä laudoista tehty ratti ja siitä johti savureikä ulos. Tämän ajan ihminen luulee, että taisipa olla pirtissä ”toverihenkeä”, kun toistasataa miestä makasi ja haisi. Ville Jussinniemi kertoi, että sisäänlämpiävä pirtti, jossa ilma jatkuvasti kiertää on sittenkin parempi ja kuivempi huone kuin uloslämpivällä tulisijalla varustettu kämpä. Vaatteet ja tervankatkuiset nahkasaappaatkin kuivasivat jotenkuten yön aikana.

Ei sitä nyt kehua sentään voi. Ihmisen elämäksi sitä ei kuitenkaan nykyajan ihminen sanoisi. Saunastakaan ei ollut puutetta koko talvena. Se jolla oli koti lähipeikinkulmilla, kävi kotonaan saunomassa.

PIEHINKILÄISTEN METSÄT HARVENIVAT

Vuonna 1911 Oy Schauman Pietarsaaresta osti pystyyn tuhansia hehtaareja metsää Piehinkijoki varresta. Seuraavana vuonna eli talvella 1912 alkoi vasta se suuri savotta, jossa oli läskiä ja leipää. Jussinniemen kertoman mukaan palkkio maksettiin rahassa ja rahallahan sai ruokaa. Liikemiesten kovuudesta mainittakoon esimerkki, Raahen Puutavarayhtiö oli edellisenä vuonna ostatellut piehinkiläisten metsiä ja hinnoittanutkin ne jo. Eräs Raahen Puutavarayhtiön työnjohtotehtävissä ollut mies oli riitautunut ylempiensä kanssa ja hän teki varsinaisen koirantyön entiselle työnantajalleen yhdessä Oy Schaumanin edustajien kanssa. Kun pietarsaarelainen tuli Raahen, oli mainittu mies jo rautatieasemalla vastassa ja yhdessä lähdettiin heti Piehinkiin tekemään metsäkaupat. Mikäs oli tehdä, kun raahelainen yhtiö on jo pohjat noteerannut. Siihen vain vähän lisää ja kaupat syntyivät. Näin Raahen Puutavarayhtiö jäi soittilemaan lehdellä. Talvella 1912 piehinkiläisten metsistä tehtiin tukkeja ja kaivospuuta aina 2,5 tuumaan saakka.

EI MEITÄ POIKIA SURULLA RUOKITA

Niin kurjaa kuin sen aikaisen metsä- ja uittomiehen elämä olikin, jaksoi huumorin kukka kasvaa karussakin maassa. Uittopäällikkö Antikainen oli varsinainen koiranleuka. Hän piti ilvettä sen aikaisella työmaahuollolla. Renttevästi hän omalla murteellaan antoi käskyjä; par poikoo summoo rupoomaan, par poikoo kosseroo vetämä, par poikoo kahvelle ja par poikoo morsjanta vonkoomaan”. Saatiinhan se morsiankin Merijärveltä savottapoikia ”huoltamaan”. Ei ollut työmaalla keittoja eikä keittäjääkään. Leipää, silakkaa ja läskiä pääasiassa syötiin. Sinkkikauhan pohjassa, sitä Amerikan läskiä kääristettiin ja rasva juotiin päälle. Polvi sai olla pöytänä ja tuppipuukko ruokailuvälineenä. Mies, joka näissä oloissa pysyi terveenä, oli todellinen tervaskanto. Useilla oli tai ainakin myöhemmin tuli mahavaivoja kuivan ruuan tähden. Kun sen ajan työmies menetti terveytensä, oli hänen elämänsä eletty. Ei ollut eläkkeitä eikä sairausvakuutuksia. Useimmiten metsätyömies eli viimeiset vuotensa ruodikkaana talosta taloon vaihtaen, syöpäläisten ja tautien kiusaamana.

Myöhemmin – ensimmäinen sosiaalinen parannus – saatiin ”vaivaistalot”, jossa moni metsätyömies asui viimeiset vuotensa. Lieneekö Lundström saanut 500 miestä sillä kertaa metsätöihin. Sitä ei kukaan tunnu muistavan. Sen kuitenkin tiedämme, että hän 20.12.1900 myi vapaaehtoisella huutokaupalla Isonpiehingin Kerttulan ¼ osa manttaalia perintömaata suuremmissa tai pienemmissä erissä. K.C Ahlroth kuulutti 19.12.1900 Raahen Lehdessä ottavansa ”rajattoman määrän hevosia halonajoon Anttilan, Maijalan, Törmälän ja Haapajoen metsiin Piehingiin”. Halot oli ajettava Lapaluodon satamaan.

500 Miestä otetaan metsätöihin Isonpiehingin Kerttulan, Anttilan ynnä muiden taloin metsään. Omat työkalut tarvitaan. G.M. Lundström.

SIRKUSAUTOSTA ELÄIMIÄ TIELLE ANTINKANKAALLA RS 1.4.1970

Merileijonat tänään museon rannassa Harvinaislaatuinen onnettomuus tapahtui eilen iltapäivällä Raahen ohitustielle noin 300 metriä Antinkankaan ylikulkusillasta Salosiin päin. Sirkusauton kuljetusvaunun lattia murtui ja vaunussa olleet kaksi suurta merileijonaa putosi maantielle ja jäivät muusta joukosta. Aluksi melko pahalta näyttänyt tilanne on nyt kuitenkin päättymässä onnellisesti, ja sen jälkiseuraukset tarjoavat erikoista ja ilmaista nähtävää raahelaisille tänään aamupäivällä.

Runsaat puoli vuotta Neuvostoliitossa kiertueella ollut suuri länsisaksalainen eläinsirkus Der Deutsche Nationale Tiercircus oli matkalla Suomen kautta Ruotsiin, jossa sen on tarkoitus jatkaa näytöksiään. Pitkä, yhteensä 14 ajoneuvoa käsittävä autokolonna oli tullut Suomen puolelle lauantaina aamupäivällä ja jatkanut matkaansa pääsiäispyhien aikana kohti Vaasaa. Alun perin oli tarkoitus, että kalusto ja eläimet olisivat ylittäneet Pohjanlahden jäätietä pitkin Vaasasta Uumajaan. Jääolosuhteet eivät kuitenkaan enää suoneet tähän mahdollisuutta, ja kolonnan oli lähdettävä kiertämään Tornion ja Haaparannan kautta.

Sirkuksen laajaan eläinvalikoimaan kuuluu kaksi ns. Stellerin merileijonaa, jotka ovat merileijonien alaheimon yksi kookkaimmista lajeista. Toistaiseksi selvittämättömästä syystä ko. eläimiä kuljettaneen rekka-auton kahdesta perävauunusta jälkimmäinen – juuri se, missä Stellerin merileijonat olivat – lattia murtui ja nämä kaksi kookasta eläintä putosivat maantielle Antinkankaalla. Merileijonia kuljettanut auto sattui pahaksi onneksi olemaan kolonnassa viimeisenä. Yksi sirkuksen kolmesta huoltoautosta, joka tavallisesti seuraa viimeisenä, oli joutunut rengasrikon vuoksi pysähtymään Kalaajoella ja jäämään muusta joukosta, joten sirkuksen taholta ei tapahtumaa huomattu. Kolonna jatkoi matkaansa Pohjan-tietä pitkin ohi Oulun ja pysähtyi vasta illan suussa Kemissä, jossa sattunut onnettomuus vasta todettiin.

Onnettomuuspaikalla oli sillä välin vilkasta. Ensimmäisenä näki omutiset eläimet tienposkessa eräs etelään matkalla ollut oululainen kauppatukustaja. Hän hälytti paikalle poliisin ja edelleen saatettiin tieto eläinlääkärille. Tilanne oli niin paljon harvinaislaatuinen, että jokseenkin kaikki olivat aluksi neuvottomia. Kaikkein omalaatuisinta oli se, ettei tiedetty miten eläimet olivat paikalle joutuneet. Tapahtuman ensiksi todennut kauppatukustajakin oli hälytyksen tehtyään jatkanut matkaansa kertomatta mitään vastaan tulleesta sirkuskaravaanista. Jonkin ajan kuluttua onnettomuuden tausta alkoi selvitä, kun Oulusta päin tulleet autoilijat kertoivat näkemästään sirkusautojen kolonnasta.

Pian alkoi paikalle kerääntyneestä väkijoukosta sadella neuvoja. Joku ehdotti, että eläimet, jotka olivat hieman loukkaantuneet pudotessaan ja katselivat alakuloisen näköisinä ympärillään seisovia ihmisiä, kuljetettaisiin sulana olevaan Rautaruukin satama-altaaseen. Kuitenkin ilmeni, että ne olisivat vaikeasti ”paimennettavia” niin suuressa altaassa. Kun lisäksi todettiin, että ne tarvitsisivat pieniin ruhjevammoihinsa hoitoa, ei katsottu Rautaruukin allasta sopivaksi paikaksi. Kaikkein lyhin matka oli kaupungin rantaan. Museon kohdalle hakattiin jäähän muutaman neliömetrin laajuinen avanto, jonne eläimet kuorma-autolla siirrettiin. Viime yö lieene muodostunut merileijonille varsin vaikeaksi. Paloaseman vesi-

postista johdettiin avantoon jatkuvasti kuumaa vettä, joka helpotti eläinten oloa, mutta toistakymmentä pakkasastetta oli jo sellaista, mihin ne eivät olleet tottuneet.

Sirkuksen johtaja Albert Carnerstötcher kertoi puhelimitse Kemistä, että eläimet tullaan noutamaan niiden omalla kuljetusvaunulla, joka saatiin korjatuksi eilen. Sirkusauto saapuneen museon rantaan tänään puolenpäivän tienoissa. Sitä ennen on raahelaisilla mahdollisuus käydä katsomassa näitä harvinaisia vesieläimiä. Johtaja Carnerstötcher kertoi edelleen, että kyseiset kaksi Stellerin merileijonaa on pyydytetty Alaskan rannikolta. Hän kertoi tämän lajin mieluisimpia lisääntymispaikkoja olevan Berengin meressä sijaitsevat Bogoslovin saaret, mutta että sen edustajat nousevat myös Aleuteille ja Alaskan rannikolle ja joskus niitä nähdään etelämpänäkin. Uroksen paino voi nousta yli seitsemäsadan kilon ja pituus neljään metriin, ja naaraatkin voivat kasvaa kolmimetrisiksi.

TERO ja HEPPU parhaat ajokokeissa Raahessa Raahan Seutu 13.10.1970

Siuvatin Tero ja Vuorelan Heppu olivat ylivoimaisesti parhaat lauantaina ja sunnuntaina Raahan Eränkävijöiden järjestämässä ajokokeissa Suomen ajokoirille ja beagleille. Huolimatta huonosta kelistä ja vallinneesta myrskystä saavuttivat molemmat, Tero käyttövalion ja Heppu kaksoisvalion.

Ajokokeisiin osallistui 6 ajokoiraa ja 3 beaglea.

Tulokset: Tero, käyttövalio VL I, 79,02 pist, omistaja Antero Siuvatti. Heppu kaksoisvalio VL I, 69,83 pist. omistaja Eero Vuorela. Kokeiden ylituomarina toimi Paavo Alanikula Oulusta.

SALOISTEN ja RAAHEN KUNTALIITOS TOTEUTUU ENSI VUODEN AIKANA Raahan Seutu 29.6.1972

Saloisten 5323 asukasta saa nimittää itseään kaupunkilaiseksi ensi vuoden alusta lähtien. Valtioneuvosto päätti keski- viikkona liittää Saloisten kunnan Raahan kaupunkiin kunnan vastustuksesta huolimatta. Kuntaliitoksen jälkeen Raahan asukasluvuksi tulee lähes 13.000.

Pattijoen ja Siikajoen kunnat jäivät sen sijaan vielä itsenäisiksi ainakin toistaiseksi. Saloisten kunnan liittämiseen oli tärkeimpänä syynä Raahan ja Saloisten alueella sijaitseva Rautaruukki Oy:n teollisuuslaitos. Koska Pattijokea ei liitetty, ei myöskään Siikajoen liittäminen tullut kysymykseen, koska Raahella ja Siikajoella ei ole yhteistä rajaa.

Ensimmäinen aloite kuntien yhdistämiseksi tuli Oulun lääninhallitukselta jo vuonna 1965, jolloin asiaa pidettiin kiireellisenä. Silloin oli yhdistämisen tiellä kuitenkin pelko valtioapujen menetyksistä ja sitä kautta veroäyrin noususta. Lain- säädäntö on sen jälkeen kuitenkin muuttunut. Nyt valtionavut myönnetään kunnille suurimmiksi osaksi kuntamuodosta riippumatta. Lisäksi on hyväksytty laki kunnille myönnettävistä yhdistymisavustuksista ja korvauksista. Saloisten kunta lakkaa olemasta ensi uudenvuoden yönä.

RAAHEN VÄKILUKU KASVAA 13000:een

Raahan ja Saloisten väkiluvussa on tapahtunut viime vuosikymmenien aikana tuntuvaa nousua. Raahan väkiluku oli edellisen vuoden vaihteessa 7561 ja Saloisten 5323 henkeä, joten yhteinen väkiluku vuoden vaihteessa oli 12 884 henkilöä. Vuoden vaihteen jälkeen väkiluku on jatkuvasti noussut ja nousee sitä mukaa kuin työpaikat Rautaruukilla ja muualla teollisuudessa lisääntyvät. Pinta-alaa Saloisissa on 249 neliökilometriä ja Raahessa 20,8 neliökilometriä, joten kaupungin kokonaispinta-ala ensi vuoden vaihteen jälkeen on 269,8 neliökilometriä. Kaavoitettuja alueita on kummallakin osapuolella runsaasti. Väkiluvun lisääntyessä myös rakennustoiminta saa lisävauhtia. Myönteisestä muuttoliikkeestä johtuen, asutuspula paikkakunnalla on vieläkin mainittava.

KUNTALIITOSPÄÄTÖS 15-VUOTISEN KEHITYKSEN TULOS

Kuntaliitospäätös on 15-vuotisen kehityksen tulos. Tämä kehitys alkoi Raahan ja Saloisten yhteistoiminnalla terästehdasasiassa ja sitä varten syksyllä 1957 tehdyllä sopimuksella, jossa jo mainittiin alueliitosmahdollisuus. Kun terästehdas sitten saatiin, oli ajattelu Suomessa kehittynyt osittaisista alueliitoksista kokonaisten kuntien yhteen liittämiseen, sanoi kaupunginjohtaja Yrjö Reinilä.

Toukokuussa 1962 asetettiin tällaista kuntaliitosta tutkimaan Raah-Saloinen neuvottelukunta, ja jonkin aikaa sen jälkeen alettiin selvittää yksityiskohtaisesti mahdollisen yhteenliittymisen taloudellisia vaikutuksia. Tuossa ulkopuolisten asiantuntijoiden laatimassa selvityksessä todettiin valtionapujen kuntamuodosta johtuvien erilaisten suuri merkitys. Tämä aiheutti muutoksen kansakoululainsäädäntöön. Kuitenkin sitä ennen oli Oulun lääninhallitus jo maaliskuussa 1965 tehnyt aloitteen Raahan, Saloisten ja Pattijoen yhteen liittämiseksi. Kuntaliitosasia on myöhemminkin selvitetty asiantuntijoiden voimilla sekä monissa keskinäisissä neuvotteluissa varsinkin Raahan ja Saloisten kesken. Pattijoki ei ole halunnut viime aikoina olla näissä neuvotteluissa mukana.

Viimeksi ovat Raahan ja Saloisten kunnallisvaltuustojen asettamat toimikunnat usean kuukauden ajan selvittelleet kaikenlaisia Raahan ja Saloisten yhteenliittymiseen liittyviä kysymyksiä. Vielä Saloisten kunnanvaltuuston annettua viime toukokuussa kielteisen lausuntonsa yhteen liittämisen mahdollisuuteen, mikäli se koskisi ajankohtaa 1.1.1973, ovat nämä toimikunnat kokoontuneet useita kertoja selvittellen käytännön kysymyksiä sitä mahdollisuutta silmällä pitäen, että valtioneuvosto kuitenkin päättäisi liittää kunnat yhteen ensi vuonna. Toimikuntien työ päättyi yksimielisyyteen. Niitten ehdotus on sitten samansisältöisenä hyväksytty Raahan ja Saloisten kunnallisvaltuustoissa tämän kesäkuun aikana. Kun eduskunta lisäksi on säätämällä lain kuntaliitoksiin liittyvästä yhdistämiskorvauksista ja avustuksista, katsoi valtioneuvosto ilmeisesti Raahan ja Saloisten yhteen liittämisen tarpeellisessa määrässä kypsäksi asiaksi, ottaen huomioon myöskin tähän kuntaliitokseen liittyvät monet erityisperusteet, niitten joukossa tärkeimpänä RR Oy:n tänne tulo.

Yhteistoiminta Raahan ja Saloisten kesken on valtakunnallisestikin ajatellen ollut viimeksi kuluneiden 15 vuoden aikana poikkeuksellisen läheistä ja tuloksellista. Kun kuntaliitos ensi vuoden alusta astuu voimaan, on täysi aihe toivoa, että kuluneiden vuosien yhteinen rakennustyö tämän seudun asujaimiston parhaaksi jatkuu entistä tehokkaampana, totesi kaupunginjohtaja Reinilä.

SUURET ASIAT OLLEET AJAMASSA YHTEEN

Tuntuu mukavalta, totesi Saloisten kunnanvaltuuston puheenjohtaja Antti Kinnunen eilen, kun kysyimme tunnelmia kuntaliitosuutisen jälkeen. Saloisissa on ollut liitosvastustajia vielä viime hetkeen saakka, mutta myös puolestapuhujia. Puheenjohtaja Kinnunen sanoi olleensa takavuosina myös liitosta vastaan, koska silloin oli tiedossa, että liittämisen yhteydessä veroäyriin hinta nousee. Nyt ei ole sitä pelkoa, koska valtio suorittaa kuntaliitoksen ylimenokauden korvaukset. Veroäyriin hinta pysyy 16 penninä, mikä se on Raahessa tällä hetkellä. Saloisten veroäyri on tällä hetkellä 15 penniä, mutta se olisi noussut piakkoin, koska kunnalla oli edessään suuret investoinnit. Saloisten kunnan asiat ovat nytkin olleet hyvin. Saloinen olisi tullut toimeen yksinäänkin, toteaa Antti Kinnunen. Mutta nyt ovat olleet suuret asiat ajamassa meitä yhteen, hän sanoi. Meillä on yhdistettynä kuntana paljon paremmin ulospäin suuntautuvaa voimaa, jota nykyaikana tarvitaan, jos meinataan menestyä ”jalossa kilvassa”. Tämä alue on paljon parempi hallita ja kehittää yhtenäisenä. Tavallisen kuntalaisen kannalta kuntaliitos vuoden vaihteessa ei aiheuta radikaaleja muutoksia. On kuitenkin muistettava, että vähäväkisempien kohdalla tulee helpotuksia kansaneläkkeiden nousun ja lapsiperheiden verohelpotuksen muodossa. Haittaa ei kuntaliitoksesta ole kenellekään, sanoo Kinnunen.

Kunnan itsensä kohdalla sen sijaan tapahtuu muutoksia. Hallinto kokonaisuudessaan muuttuu kaupunkihallinnoksi. Sen sijaan kaikki kunnan palveluksessa olevat siirtyvät kaupungin palvelukseen, joten työttömyyttä heidän kohdallaan ei ole tiedossa. Kunnallisvaalit tämän vuoden syksyllä toimitetaan yhtenä kuntana. Nyt jo asetettujen valtuustoehdokkaiden määrässä on tehtävä supistuksia sekä Raahan että Saloisten kohdalla. Muuten vaalit tapahtuvat entiseen tapaan.

Uskon, että uudet valtuutetut, myös Saloisten puolelta valitut, tulevat saamaan äänensä kuuluviin Raahan kaupunginvaltuustossa. Näin koko yhdistyneen kunnan asioita voidaan hoitaa tasapuolisesti, sanoi Kinnunen. Koululaitoksen kehittämiseen ei kuntaliitos vaikuta. Suunnitelmat ovat tähänkin saakka olleet yhtenäiset.

Hyväksyttkö kaupungin nimeksi Raahan? kysyimme lopuksi puheenjohtaja Kinnuselta. Hyväksyn, vaikka mielelläni olisin nähnyt kaupungin nimenä Raahensalon perinteistä johtuen. Raahen nimenä on kuitenkin lyhyt ja tunnettu ja se kelpaa meille, totesi Kinnunen.

KUNNALLISILLE ELIMILLE SUURI VASTUU

Miltei päivälleen kaksi vuotta sitten SKDL:n Raahan, Saloisten, Pattijoen ja Siikajoen valtuustoryhmien aloitteesta pidettiin kuntien edustajien kokous, jossa asetettiin toimikunta tutkimaan kuntien yhdistämisen etuja ja haittoja. Selvitystyötä on tähän saakka suoritettu ja kuntien lausunnot on annettu lääninhallitukselle. Tämänkin jälkeen on yhteydenpitoa ollut erittäin tiiviisti Raahan ja Saloisten kesken, totesi Raahan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Juhani Vähäkangas.

Valtuustojen asettamien toimikuntien työt on ollut varsin yksityiskohtaista ja kaikissa kysymyksissä on oltu yksimielisiä siitä, miten asioita tulisi hoitaa mahdollisen liittymisen tapahtuessa. Nyt yhteen meno Raahan ja Saloisten välillä on tosiaan. Tämä ratkaisu asettaa kunnallisille elimille erittäin suuren vastuun siitä, miten voimme kehittää tätä aluetta, niin että jokainen täällä oleva ja tänne muuttava voisi tuntea paikkakunnan hyväksi asua ja viihtyä täällä, jatkoi Vähäkangas. Tähän tarvitaan yhteishenkeä. Sitä me tarvitsemme nyt voidaksemme suurempana kuntayksikkönä tarjota parempia mahdollisuuksia yrittäjille ja liike-elämälle ja sitä kautta luoda uusia työtilaisuuksia. Tyydytyksellä on otettava, että eläkeläisille ja lapsiperheelle liitoksesta on suoranaista taloudellista hyötyä. Samoin hyötyvät eräät palkansaajaryhmät. Kuitenkin uskon, että nyt saamme ”äänemme” paremmin kuuluville kuin kaksi pientä kuntaa on saanut. Tätä mahdollisuutta meidän tulee käyttää hyväksemme, niin että keskitetty toimintamme voidaan tulevaisuudessa tuntea suurempana etuna kuin se markkamääräinen etu, joka nyt on todettavissa.

Vähäkankaan mielestä toivottavaa on myös, että kuntalaisten osallistuminen suuremman kuntayksikön puitteissa kunnalliselämään lisääntyisi. Se olisi eräs tapa lisätä yhteenkuuluvaisuuden tunnetta kuntalaisten kesken. Suuret tehtävät odottavat toteuttamistaan, mutta yhteisvoimin tulemme niistä selviämään, hän sanoi.

PIEHINGIN KUMMITUS Raahelainen 14.1.1976

Vähän yli 50 vuotta sitten kertoilivat käytännöllisesti katsoen kaikki valtakunnan sanomalehdet toinen toistaa karneam-pia juttuja Saloisten Piehingin kummitustalosta Kantolasta. Koska noin 50 vuotta nuoremmat henkilöt eivät ole kuulleet tapauksesta mitään tai ovat sitten vanhemmilta ihmisiltä saaneet tietoonsa joitain hajanaisia kuvauksia silloin niin paljon kohua aiheuttaneista tapauksista, lienee paikallaan palauttaa näitä juttuja mieleen vaikkei niihin ihan aivan kokonaan uskoisikaan. Muistan tapauksen aika hyvin ja olen lisäksi haastatellut useita piehinkiläisiä vanhuksia, ja yhteenvetona tapausten kulku lienee ollut seuraavanlainen:

Kantolan taloon oli tullut jokin pariskunta, mies ja nainen ja pyytänyt yösiijaa. Tilanahtauden tai jonkun muun syyn vuoksi sitä ei kuitenkaan oltu vieraille annettu ja silloin vieras mies oli sanonut, että vain niin ette te tässä itsekään pitkään lämmittele ja niin vieraat lähtivät, ehkä etelään päin, lienevät olleet jostain Kokkolan nurkilta kotoisin.

Toisen version mukaan nämä olisivat olleet parantelemassa naapuritalon kaatumatautista tytärtä ja sitten tulleet Kantolaan. Kantolassa oli ajankuluksi pelailtu jotain ja vieras mies oli tehnyt taikatemppejujaan, esineitä oli hävinnyt pöydältä ja jotain muita Juri Kellerin temppujen tapaisia. He olivat yöpyneet pirtissä eivätkä seuraavana päivänäkään osoittaneet minkäänlaisia poislähdön merkkejä. Vasta iltasella heitä sitten oli ruvettu häätelemään pois ja silloin vieras mies oli sanonut, että ette tässä pitkään itsekään asu.

Tämän jälkeen alkoi sitten tapahtua, kun uunia lämmitettiin pirtissä, alkoi yläosasta katonrajasta irtaantua tiiliä, mitkä lensivät lattialle tai ikkunan läpi pihalle. Kerrottiinpa silloin, että kivet saattoivat tehdä mutkan ilmassa ja lentää ovesta kamariin ja sieltä ikkunasta ulos.

Tämä sama peli esiintyi jatkuvasti. Talon Frans-poika, joka asui taloa äitinsä kanssa meinas, että meillä ei pelätä ja meni nukkumaan pirttiin, äiti muutti jo naapuriin yöksi. Keskellä yötä oli Franssia lyöty voimakkaasti hartioihin. En muista enää jatkoiko hän nukkumista sinä ja seuraavina öinä.

Franssa oli keitelty jotain soppaa hellalla ja keitos alkoi olla jo valmiina, kun pata äkkiä lensi velleineen lattialle, toisen version mukaan patakin lensi ikkunasta pihalle. Aina kun pirttiä lämmitettiin, alkoi sama peli. Kivet lentelivät uunista.

Kyllä se mies taisi joku poppamies olla, mm. lääkkeessä, mitä hän naapuritalon sairaalle tyttärelle antoi, oli käärmeen pää pullossa ja neste lienee ollut viinaa, niin että väkevät oli lääkkeet eikä kumma ollut, että tiiliskivet lentelivät.

Siniluodon tietomies Eemeli Siniluoto muistaa, että Raahen silloinen nimismies Heinemann oli määrännyt Saloisten ainoan poliisin Johan Jaakko Ukkosen suorittamaan, melkein kansaliikkeen aiheuttamassa talossa tarkastuksen ja tutkimuksen. Ei silloin autoja ollut ja Eemeli Siniluoto lähti hevosella poliisi Ukkosta kyytiin.

Kun tultiin kummitustaloon, nukkui Frans seinän vieressä olevassa sängyssään ja vieressä oli puulaatikoita, joissa oli tiiliä ja tiilenpalasia, jotka oli lennellyt uunista ja puulaatikoita oli käyty ulkona tyhjentämässäkin.

Tiilet olivat uunin yläosasta ja myöhemmin kun lämmitettiin, oli uunin kylkeen tai suuaukon reunaan ilmaantunut reikä, josta oli "poksahnut" ja tuli leimahtanut ulos ja sytyttänyt seinäpaperit ja ilmaisesti myös ikkunaverhon, mutta Frans oli saanut ne sammumaan. Siniluoto näki omin silmin kärventyneet seinäpaperit.

Poliisikuulustelussa olisi ilmennyt samat asiat kuin edellä on kerrottu: "Tätä kyllä vielä kadutte, ette asu tässä pitkään itsekään". Samoin olisi kuulustelussa päätelty, että "vieraat" olisivat heittäneet jotain ainetta, elohopeaa uuninpäälle ja tämä olisi aiheuttanut "kummittelun". Elohopearatkaisua esitti myös eräs jo iäkäs emäntä, entinen "Toisten" tyttö Sini-luodosta.

Näihin "kummitusaikeihin" oli eräs pyhäjokinen rahdin ajaja ajanut hevosineen talon ohi ja juuri kohdalla napsahti hevosen luokki poikki, tämäkin pantiin kummituksen tilille.

Helsingin Sanomien kuuluisa pakinoitsija, Tiitus ehdotti jutussaan, että pitäisi viedä Raahen lukuisa koiralauma paikalle haukkumaan, niin eiköhän kummitus lähtisi lipettiin.

Näihin aikoihin teki allekirjoittaneen perheväki ja Sovion perhe yhteisen retken vaatturi Brusin ohjaamalla pienoisella linja-autolla Kalajoen särkille ja tietenkin poikettiin katsomaan maankuulua kummitustaloa ja synkän näköinen se olikin, kaikki ikkunat olivat poissa ja keittiön takka tiili- ja sorakasana. En osannut silloin vielä pysytellä täysin gentlemannina, vaan kenenkään huomaamatta pujahdin talon takapuolelle ja roivasin sieltä tiiliskiven ikkunasta vastakkaiseen seinään ja huusin haa! Mutta kyllä silloin hameväkeä vietiin, he painelivat kauhun vallassa maantielle ja linja-auton ohi, eivät he kerinneet sitä odotella. Ei tarvinne mainita, että sakihivutus oli kohdalleni hyvin lähellä, vain vaivoin välttyin siltä, nöyrästi anteeksi pyydellen. Kun uuni sitten purettiin ja mahdollinen vaatepussi, joka sisälsi ihmisenluita poistettiin, näinkin kerrottiin, kaikkosi kummitus ja taloon voitiin jälleen muuttaa ja siinä asutaan edelleenkin. Kuitenkin kävi niin hullusti 20–30 vuotta myöhemmin, että hirveä huhumyly lähti taasen liikkeelle. "Kantolassa taas kummittelee, koko savupiippu on lentänyt taivaan tuuliin merkkiäkään jälkeensä jättämättä".

Tälle tapaukselle löytyi kuitenkin aika pian melkoisen uskottava selitys. Isäntä oli Pohjaskarilla tehnyt jonkun kaverinsa kanssa tiiliä, savi oli varsin huonoa ja siihen pantiin aivan liikaa hiekkaa – kumpikaan miehistä ei tiennyt itse asiassa mitään tiilen teosta entuudestaan. Tiilistä tuli hyvin löysiä ja niistä muurattiin savukanava ja katon ulkopuolelle pantiin painavat ja paremmat sementtitiilet. Isäntä pian huomasi, että tiilet eivät tulisi kestäväksi sementtitiilien painoa, rapisivat jo ja halkeilivatkin. Isäntä päätteli, että ennen kuin tapahtuu onnettomuus, on savukanava korjattava ja uusittava ja eräänä päivänä tai iltana hän kiipesi katolle ja purki "korsteenin" ja heitteli sementtitiilet lumihankeen tai metsään. Kun ohikulkijat sitten huomasivat savupiipun kadonneen, lähti taas kauhea kummitusjuttu liikkeelle: "Koko korsteeni on kerralla kadonnut".

Aikanaan lienee koko kummitusjutulle selitys löytynyt, vaikka elohopea ei riitäkään selitykseksi. Tiedustellessani asiaa fyysikoilta, oli vastaus lyhyt ja ytimekäs: Elohopea ei voi aiheuttaa muurin hajoamista, myrkyllisiä höyryjä voi kehittyä mutta tiilet eivät sen vuoksi lentele. Talon vanhaemäntä eläessään oli hyvin vihainen koko hälinälle: "Ei siellä mittään oo, turhaa höpötystä kaikki". Samaa mieltä tuntuvat olevan nykyisetkin sukulaiset sanoen ihmisten lapsellisuudeksi koko silloisen ja myöhemmänkin hälinän. Ja niin se tietenkin onkin, vaikkakin naapureiden jalantahti pakostakin pakkasi pimeällä tihenemään talon kohdalla ja rinnassakin niin somasti joku pomppailee, vaikkeihan niitä kummituksia oo ole-massakaan. FELIX ONKKA.

VIISI LOUKKAANTUI KULTALANPERÄLLÄ RS 12.2.1976

Henkilöauton törmäminen sivutielle kääntymistä odottavan aurausauton perään aiheutti varhain keskiviikkoamuna viiden ihmisen loukkaantumisen 8-tiellä Raahen Kultalanperällä. Kenelläkään onnettomuudessa loukkaantuneella ei ole vakavia vammoja. Yksi loukkaantuneista pääsi Raahen aluesairaalaan annetun ensiavun jälkeen kotihoitoon, yksi siirrettiin OYKS:aan ja kolme onnettomuuden uhria jäi hoidettavaksi Raaheen.

Onnettomuushetkellä aurausauto odotti tien oikeassa reunassa takaa tulevaa liikennettä kääntyäkseen 8-tien yli vasemmalle. Tällöin paikalle saapui kaksi henkilöautoa, joista toinen alkoi ohittaa aurausautoa vasemmalta ja jälkimmäinen auto puolestaan joutui äkkitalanteessa ajamaan edellään ajaneen auton oikealta puolelta tien reunassa olleen aurausauton perään.

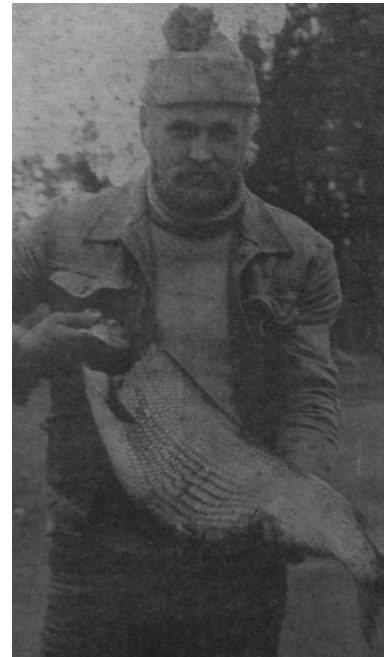
MAHTAVAT RÖYSIT TAKARANNALLA RS 22.4.1976

Rajuksi yltynyt pääsiäismyrsky nostatti Raahenkin rannikkoalueilla alppimaiset röysit. Vastaavanlaisia ahtautumia ei Raahen edustalla ole nähty vuosiin, ei ainakaan näin lähellä rantaa kuin nyt. Läheltä Reiskaria pitkälle koilliseen ulottuvien ja sairaalan rantaan komeina näkyvien korkeimpien ylimmät jäälohkareet ovat kohonneet yli 10 metrin korkeuteen ja noin kahdeksan metrin korkuiset ahtaumat ovat verraten yleisiä. Röysiä on koko Perämeren itärannikolla. Kuvamme on otettu ”jäävuoriston” meren puolelta.

JÄTTISIIKA TASKUN TAKAA RS 14.10.1976

Kenties suurimman Raahen vesialueilta koskaan pyydystetyn siian sai Raahelainen Alpo Mylly verkkoonsa. Tällä Taskun takana olleeseen 50 millin verkkoon uineella veden eläjällä oli painoa peräti 6 kiloa. Tämä paino ei ole grammalleen aivan tarkka, sitä ennen kuin kalajättiläinen ehdittiin saada puntarin koukkuun, siitä valui mättä arviolta puolisen kiloa. Punnittaessa kalan paino oli 5,5 kiloa. *Kuva oikealla.*

Raahen musiikkiviikot KULTTUURIA JA VIHDETTÄ PIEHINGIN Iltamissa RS 17.2.1979

Taas muistelen aikaa nuoruuden...” Piehingiin jatkettiin Raahen musiikkiviikkoja torstai-iltana. Kylmä sää ei ollut pidätellyt joukkoa, joka oli perheen pienimmästä isoisään saakka saapunut reilut kaksisataa henkeä, ja tunnelmaa oli. Ja nuoruudenaikaa muisteltiin musiikin mukana. Jännitystakin saatiin, kun äänestettiin 1–4 luokkalaisten lasten piirustuksia, joiden aiheena oli Lasten toiveita ja Lapsia eri maista. Tasaväkisiä olivat taiteilijat taidoissaan, koska ensimmäisen ja toisen paremmuus äänestyksessä ratkaistiin yhden pisteen erolla.

Musiikkia kuultiin useaan otteeseen. Piehingin omat pojat Erkki Siuvatti ja Kaarlo Lehtola vetelivät hanuria tunteikkaasti ja Kopsan musiikkipiiri antoi näytteitä taidostaan, joka on kohonnut aika korkealle. Iltamaväki otti kaikki esitykset vastaan raukuvien kättentaputuksin ja taidettiin siinä jalkaakin kopsauttaa ja väliin hyräillä sanoja soiton mukana. Kädentaitajat, itseoppineen puuveisto- ja tuohityötaitelijat Väinö Viitanen ja Eino Riihijärvi esittelivät töitään. Juhlan juontaja, kulttuurisihteeri Ritva Meriläinen antoi taustatietoa ja esitteli ohjelmassa mukana olijat.

Kesken ohjelman rynnättiin puffettiin, jossa kulttuurilautakunnan jäsen Sylvi Viitanen ja Hanna Impola tekivät talkoilla töitä. Vaffat kaffit aikuiselle ja mehut lapsille nisun kera tuottivat mielihyvää. Mauno Nordström ja Aarne Mathlin ja Eino Siniluoto pitivät huolen alku- ja päätösmusiikista sekä säestyksestä. Pattijoen Kopsassa toimii työväenopiston musiikkipiiri, jossa on parikymmentä musiikintaitajaa ja -opiskelijaa. Näytteet piirin taidoista menivät jalan alle jopa niin, että kulttuurisihteeri lupasi seuraavalla kerralla tanssimahdollisuuden.

Kopsan musiikkipiiri lupasi kesällä tulla soittamaan raatihuoneen puistoon humppailtaa, jotta kantaraahelaisetkin saavat kuulla kunnon musiikkia. Oli se niin kopsakasta musiikkia, että piiriläiset voisivat ottaa nimekseen Kopsakkaat.

Maivaperän maikit koomisissa kukkahatuissaan esittivät pari laulua, jotka on sanoittanut Kerttu Kastelli aiheena kotipaikkakunta Raahen ja Piehinginjokivarsi. Toisessa esityksessä kuultiin iskelmiä, joihin sai yleisökin yhtyä. Maikit ovat Ritva Martinmäki ja Ellen Kärsämänoja Raahesta sekä Kerttu Kastelli Pattijoelta. Kerttu Kastelli esitti myös pakinansa ”Sänky”. Iltamien loppuosassa naurettiin vielä ”Joosepin kosinnalle”, jonka esittivät teatterikerhon jäsenet.

Lasten piirustuskilvan voitti Satu Sippola, toisena oli Vesa Silvola ja kolmantena Maria Pyy.

Piehingin iltamayleisön ihailtavana oli lasten piirustusten ohella myös oman kylän miesten Eino Riihijärven ja Väinö Viitanen käsitöitä.

TYÖLEIRILLÄ SIISTITÄÄN SYKSYN MYRSKYN JÄLKIÄ RS 12.6.1979

Aurinkoisessa kesäsäässä käynnistyi Raahan nuorisolautakunnan järjestämä kolmas työleiri Lännenrannalla eilen. Viikon ajan viisitoista nuorta tyttöä ja poikaa viettää leirielämää, puhdistaa viime syksyn myrskyn ja korkealle nousseen veden jättämiä jälkiä rannoilta, pelaa erilaisia pelejä, kuuntelee eri ammattialojen edustajien alustuksia – tietoisuuksia – ja välillä syö sillä ruokahalulla, jonka raikas ulkoilma antaa.

Tämänvuotiselle työleirille oli runsaasti pyrkijöitä. Lehti-ilmoituksen perusteella leirille halusi viitisenkymmentä nuorta, ja sen lisäksi moni kävi työvoimatoimistossa kyselemässä mahdollisuuksia leiripaikkaan.

Leirille pyrittiin ottamaan vanhimmaasta päästä ja edellytyksenä oli, että pyrkijä oli työvoimatoimiston kirjoissa, kertoivat leirin johtajat, nuorisotyöntekijä Eija Karjalainen ja raittiussihteeri Tarja Rantanen. Heidän lisäksi leirillä ”isännöivät” Esa Törmälä ja Jalmari Tähjänjoki, joka varsinaisesti vastaa työnjohdosta. Pääosa leiriläisistä on 17-vuotiaita.

Leirillä tehdään päivittäin viisi tuntia töitä, neljä tuntia palkan ja tunti ruoan edestä. Koko leirijalta leiriläiset saavat palkkaa 175 markkaa. Muu aika käytetään sitten erilaiseen leiritoimintaan.

Tietoisuuksia käy antamassa työvoimatoimiston edustaja Marjatta Seppä, joka selvitteli nuorten työllistämistä, nuorisolautakunnan puheenjohtaja Eero Hiitola, joka alustaa työsuhteasioista, työterveysaseman edustaja, jonka alustus liittyy työterveyshuoltoon, sekä nuorisosihteeri Mauri Pirilä, joka kertoo vapaa-aikatoimiston piiriin kuuluvista asioista.

Eija Karjalaisen mukaan leirillä opetellaan työntekoa. On kasvattavaa olla leirillä ja oppia tekemään työtä yhdessä. Samalla virkistäydytään ja saadaan vaihtelua koulutyöhön tai mahdollisesti työttömyyteen, hän sanoo.

KIRJOITTAJIA PALKITTIIN Piehinggissä ja Haapajoella RS 24.11.1979

Raahan raittiuslautakunnan ja Keskustapuolueen Saloisten osaston järjestämässä raittiusaiheisessa kirjoituskilpailussa Piehinggissä ja Haapajoen ala-asteilla parhaiten menestyneitä kirjoittajia palkittiin torstaina. Olette kaikki hyviä kirjoittajia ja teidän päämääränne on raittius, totesi palkintoja jakanut Eeva Kerola.

Kunniamaininnalla tuotiin esille Piehinkiläisen Juha Harjun aine ”Työttömyydestä”. Juha oli kirjoittanut hyvää tekstiä, mutta koska se ei liittynyt kilpailun varsinaiseen aiheeseen, ei häntä voitu palkita.

Piehinggissä sai ensimmäisen palkinnon nuorempien sarjassa Timo Pesonen. Toiseksi sijoittui Vesa Harju ja jaetulla kolmannella sijalla olivat Anne Löf ja Janne Tähjänjoki. V – VI luokkien sarjassa parhaat olivat Riitta Hänninen, Eija Pesonen, Heli Siuvatti ja Paula Erkkilä.

Haapajoen koululla vanhempien sarjan palkitut olivat kaikki V-luokkalaisia. Neljä parasta olivat Sirpa Koskinen, Mari Silvola sekä jaetulla kolmannella sijalla Esa Kallela ja Jan Harald.

IV-luokkalaisista oli parhaiten kirjoittaneet, Pekka Tervonen. Toisen sijan vei Mika Riihijärvi ja jaetulla kolmannella sijalla olivat Terhi Merihaara ja Timo Harjuhahto. Eeva Kerolan kanssa palkinnot jakoi raittiussihteeri Marita Raikula.